

Čvrčak

Dječji list

Pobjednici na kraju, bit ćemo mi...

OŽUJAK-TRAVANJ 2020.

Godina IX., Broj: 44

Želim Letan Uskrs
svima. - Moja Uskrsna
želja da se što prije
vratim u školu da
vidim svoju učiteljicu
i svoje prijatelje iz
razreda. Želim što
prije moći hodati i šetati
bez priče ove korone. Želim
trenirati sa svojom
ekipom i osvojiti medalje
kao i prije. - Dragi Bože.
usliši moja želju, traž
Josip Ostojić IV b

RJEČ UREDNIČE

Dragi naši maleni čitatelji, Cijeli ovaj broj je u znaku pandemije Corona virusa i nezavidne situacije u kojoj se nalazimo. Nema nastave; škole su zatvorene, svi smo kući. Nema susreta s prijateljima, nema druženja, pratimo i sudjelujemo u *nastavi na daljinu* . . .

Naš Cvrčak se brzo prilagodio novonastaloj situaciji. Teško mu je, doduše, što ne može letjeti od škole do škole kako bi Vas posjetio i prikupio Vaše radove. Ali se uključio u Vaše razredne grupe, komunicira svakodnevno s učenicima . . . I jako je, jako zauzet!

Tješi one koji su tužni jer ne mogu vidjeti svoju učiteljicu, jer im nedostaje njen način obrade novog gradiva. Pomaže onima koji ne mogu sami uraditi zadaću jer su im roditelji na poslu i nisu sigurni jesu li sve točno odgovorili. Ponekad i miri zavađenog brata i sestru koji se svađaju oko toga tko će prvi koristiti tablet. Savjetuje ih kako trebaju često prati ruke, poštivati savjete i preporuke o zdravlju jer tako čuvaju i sebe i druge. Pojašnjava im da trebaju ostati kući kako se opasni virus ne bi širio dalje i zašto zbog toga ne mogu na trening. Poučava ih kako će im brže i zabavnije proći vrijeme u kući i kako se trebaju više družiti sa svojom obitelji; izvući društvene igre i igrati se,

čitati knjige, gledati zanimljive filmove, pregledati obiteljske albume. . . Ali i paziti na svoje bake i djedove jer su oni u „rizičnoj skupini“.

Razgovara i s nastavnicima i učiteljima koji se trude svakodnevno na ovaj *online način* pojasniti i približiti gradivo svojim učenicima. Pronalazi im nove digitalne alate, organizira web seminare i online radionice. . .

I baš je zadovoljan zbog Vaše ogromne kreativnosti koja se rasplamsala u periodu izolacije. Pregledava i arhivira sve Vaše radove koje šaljete. . .

A pišete mu i crtate o svom strahu, zabrinutosti. . . I o korizmi, Cvjetnici, Uskrsu koji je ove godine toliko drugačiji. O Danu planeta Zemlje koja je osjetila i pozitivan učinak zbog pandemije; naime, zbog obustave industrije došlo je do oporavka prirode i okoliša.

Slobodno mu šaljite svoje radove i dalje. Sve će ovo brzo proći i vratit ćemo se životu na koji smo navikli!

VAŠA UREDNICA

Glavna i odgovorna urednica: JASNA ČORIĆ **Izvršna urednica:** ANELA KORAĆ **Lektorica:** JASNA ČORIĆ **Uredništvo:** ANDRIJA STOJČIĆ, EMIL RASPUDIĆ **Stalni suradnici:** PERO PETRUŠIĆ, PAULA TOMIĆ, FRA ANTE MARIĆ, DUBRAVKA SOLDI, BOŽIDAR PROSENJAK, FRA MILJENKO STOJČIĆ, MONIKA PLANINIĆ, MILJENKA KOŠTRO, FRA GORAN AZINOVIC, TANJA NAKIĆ, JADRANKA LASIĆ, JELENA SOLDI, IVA NUIĆ, NIVESKA JURAGA - KOVAČEV, ŽELJKA MILETIĆ, MILENA JUKIĆ BANDIĆ i MATIJA MACAN **Grafički urednici:** Anela Korać i Ivica Selak **Grafičko oblikovanje:** Divina Proportion Design Studio - Međugorje **Mjesto izdavanja:** Općina Čitluk **Nakladnik:** Ogranak Matice hrvatske u Čitluku **Za nakladnika:** Andrija Stojić **Tisak:** Fram Ziral d.o.o. Mostar **Rukopise i dopise šaljite na adresu:** ZA ŠKOLSKI LIST CVRČAK, p.p. 88, 88260 Čitluk, BiH. **E mail:** cvrcakdjecjilist@gmail.com **Facebook:** CVRČAK-dječji list. List izlazi svakog drugog mjeseca u školskoj godini. Cijena jednog primjerka je 2,50 KM. Cjelogodišnja preplata je 12,5 KM. List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem: 05-04-42-25/12.

Što nosimo drugima

Što mi jedni ljudi jedni drugima darujemo kada uđemo u odnos, u komunikaciju! Izvor svakoga odnosa trebao bi biti Isus Krist; mi jedni drugima jedino trebamo darovati Isusa po ljubavi i snazi Duha Svetoga.

Biti s drugima znači u prvom redu biti s Isusom. Marija je slika ispravnog i blagoslovljenog ljudskoga odnosa, jer ona odlazi k Eliazebi - ne prazna, već puna Duha Svetoga, i ona ne nosi samo sebe, već donosi Isusa. Zato jer ima Isusa, Marija odlazi Elizabeti; tek tada je ona željela obradovati Elizabetu! Mi često idemo k drugima, a ne nosimo Isusa!

Opasno je drugima ići bez Isusa, jer ranit ćemo ih, povrijediti i opteretiti sa sobom! Tko nosi Isusa može

prijeći svaku udaljenost. Svaki ljudski odnos koji je postao udaljen može uz Isusa postati blizina. Augustyn Pelanowski je dobro primijetio: „Između *Nazareta i Ain Karima*, a to su mjesta u kojima su živjele Marija i Elizabeta, bila je udaljenost oko sto pedeste tri kilometra. Među nama bivaju i veće udaljenosti“!

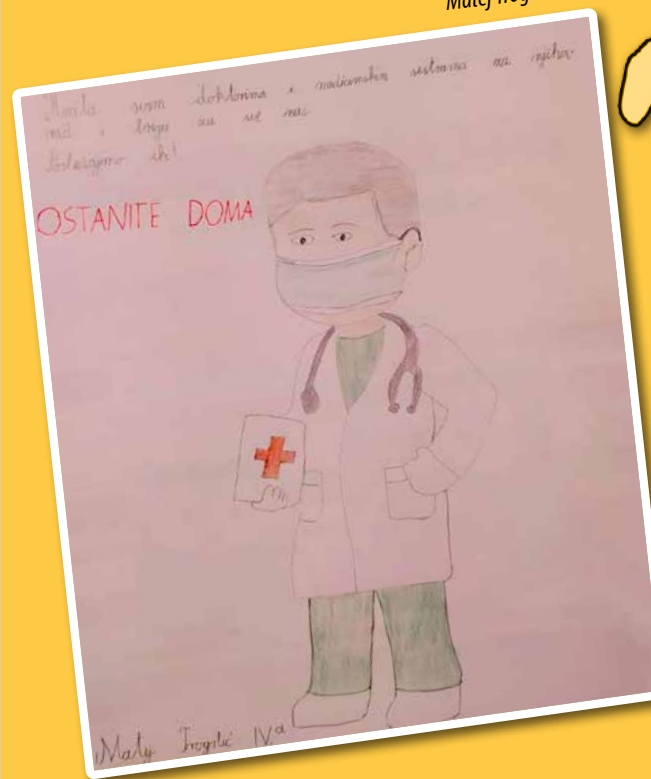
Pelanowski slikovito govori o toj dimenziji udaljenosti koja često vlada među nama ljudima, a ne između Marije i Elizabete, jer one su se voljele i poštivale! Zato nam Marija pruža primjer kako mi „svoje udaljenosti“ možemo prijeći ako nosimo Isusa u svojem srcu.

Tko nosi Isusa, može svakoga zagrliti! Zato pođi k drugima, ali Isusa nosi u srcu.

Fra Goran Azinović

Zahvale učenika 4.a, OŠ Bijakovići medicinskom osoblju i djelatnicima MUP-a na doprinosu u vremenu pandemije Korona virusa

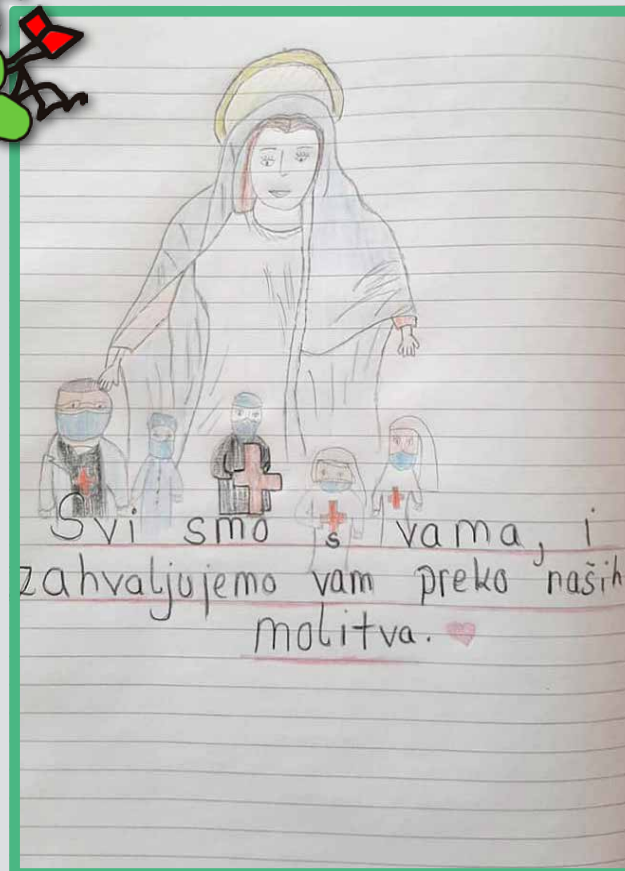
Matej Trogrlić

Marija Bevanda

Zahvale učenika OŠ fra Didaka Buntića Čitluk u vremenu pandemije Korona virusa

NEZVANI GOST U MOME KRAJU

Bilo je to prvi put prije tri mjeseca, kada sam došla u školu, moji prijatelji su razgovarali o Korona virusu. Na početku nisam znala o čemu je riječ. Ali, kada sam stigla doma, sve mi je bilo jasnije. Nakon nekog vremena, situacija je postala sve opasnija. Ljudi su počeli masovno obolijevati i umirati od virusa. Kada je donesena odluka da ne smijemo napuštati naše domove, to je isprva za mene bilo neprihvatljivo, ali morala sam poslušati. Sada, kad sam doma 24 sata, zabavljam se tako što igram društvene igre sa svojom obitelji. Jako sam sretna zbog toga što se možemo više družiti s tatom, jer kada je bio na poslu, nismo ga vidali često. Svaki dan se svi obiteljski molimo dragome Bogu i nadamo se da će ovo sve brzo proći. Škola preko interneta mi se baš i ne sviđa jer se ne mogu družiti sa svojim prijateljima. Prava škola mi je lakša i zabavnija, ali prihvatila sam i ovu online školu. Svaki dan se nadam da će ovo brzo proći jer mi nedostaju moji prijatelji. Ne sviđa mi se što su svete mise odgođene. Svake nedjelje slušamo misu preko radija Mir Međugorje, ali ne možemo primiti Tijelo Kristovo. Ipak, nastaviti ćemo zajedno moliti i bit ćemo pozitivni pa nam Korona virus neće moći ništa.

Lucija Marinčić, 7. c
OŠ fra Didaka Buntića

**Cvrčkoljupci iz
izolacije poručuju
NEZVANOM GOSTU**

NEZVANI GOST U MOME KRAJU

Na dočeku nove 2020. godine mislio sam da će ova godina biti super. Ali, već nakon par dana u medijima se pojavila vijest o novom opasnom virusu koji se pojavio u Kini. Kako se pojavio na drugom kraju svijeta, mislio sam da će tamo i ostati. Za par mjeseci virus se proširio posvuda pa i u moju zemlju. Uvedene su stroge mjere kako bi se suzbilo širenje tog opakog neprijatelja. Nama, djeci, je za branjeno kretanje. Škole su zatvorene pa nam je organizirana online nastava. Ponekad mi je sve to neizdrživo, ali se saberem i pomolim dragom Bogu da nam svima pomogne. Dane provodim radeći zadaću, igrajući igrice, gledajući televiziju.

Nije mi baš zabavno, ali moramo biti odgovorni radi naših starijih u obitelji i susjedstvu.

Nadam se da će sve brzo proći, da ćemo se vratiti na naša igrališta i u naše škole te da ćemo više cijeniti male stvari u svakodnevnom životu koje smo često uzimali zdravo za gotovo.

Bog vas blagoslovi. OŠTANITE
DOMA!

Luka Turudić, 7. a
OŠ fra Didaka Buntića

Nezvani gost u mome kraju

27. ožujaka 2020.

U jednom trenutku imala sam dojam da je život u mome kraju stao zbog nezvanog gosta koji se uvukao u svaki kutak zemaljske kugle. Taj mali virus zaprijetio je uništenjem, no ljudi su odlučili oduprijeti se disciplinom ostajući u toplini svojih domova. Strah se osjećao u zraku. Škole su zatvorene, ne čuje se dječja graja, a na licima odraslih očitava se zabrinutost. Odlučila sam ne dati mjesta strahu i panici. Svoj mali dječji svijet organizirala sam u krugu obitelji. Ispunjavam svoje školske obveze zahvaljujući virtualnoj nastavi koja je istina zanimljiva, ali ne može nadoknaditi pravu školu, žamor učenika, razgovore s prijateljima i nastavnicima, žustre rasprave, školsku ploču i kredu. Nedostaje mi školsko zvono i grč u stomaku kad trebam odgovarati. Proći će ovo i opet ćemo zajedno vrijedno i predano rješavati svoje zadaće u klupama. Do tada koristim svaki trenutak sa svojom obitelji. Sada mnogo više razgovaramo, provodimo vrijeme u zajedničkoj molitvi, često sviram klarinet svojim najmilijima koji sada već primjećuju svaki falš, svaku grešku, igramo društvene igre za koje prije nezvanog gosta nismo uvijek imali vremena. Danas znam koliko je zajedničko vrijeme s obitelji dragocjeno. Sada znam da smo u kratkom vremenu naučili što su prave životne vrijednosti i na tome sam zahvalna. Obitelj je najvažnija, ljubav prema bližnjemu, zdravlje, solidarnost, vjera koja nam daje snagu za dalje. Proći će ovo i onda ćemo jači i bolji krenuti naprijed graditi naše malo mjesto svjesni da nije važno materijalno-važno je ono ljudsko. Sada nam je upravo pružena prilika da postanemo bolji ljudi čuvajući sebe sačuvati ćemo druge: naše bake i djedove, naše susjede i prijatelje. Tebi nezvanom gostu poručujem: "U Brotnju nema mjesta za tebe, moje mjesto otvoreno je za ljubav i sve ljude dobre volje oni su uvijek dobrodošli kad prijetnja malog virusa prođe."

MILA ŠAKOTA, 7.A
OŠ FRA DIDAKA BUNTIĆA

NEZVANI GOST U MOME KRAJU

Da mi je netko rekao prije 20 dana da ću ići na prijevremeni raspust, ne bih mu vjerovao.

Međutim, sve se dogodilo nekako preko noći.

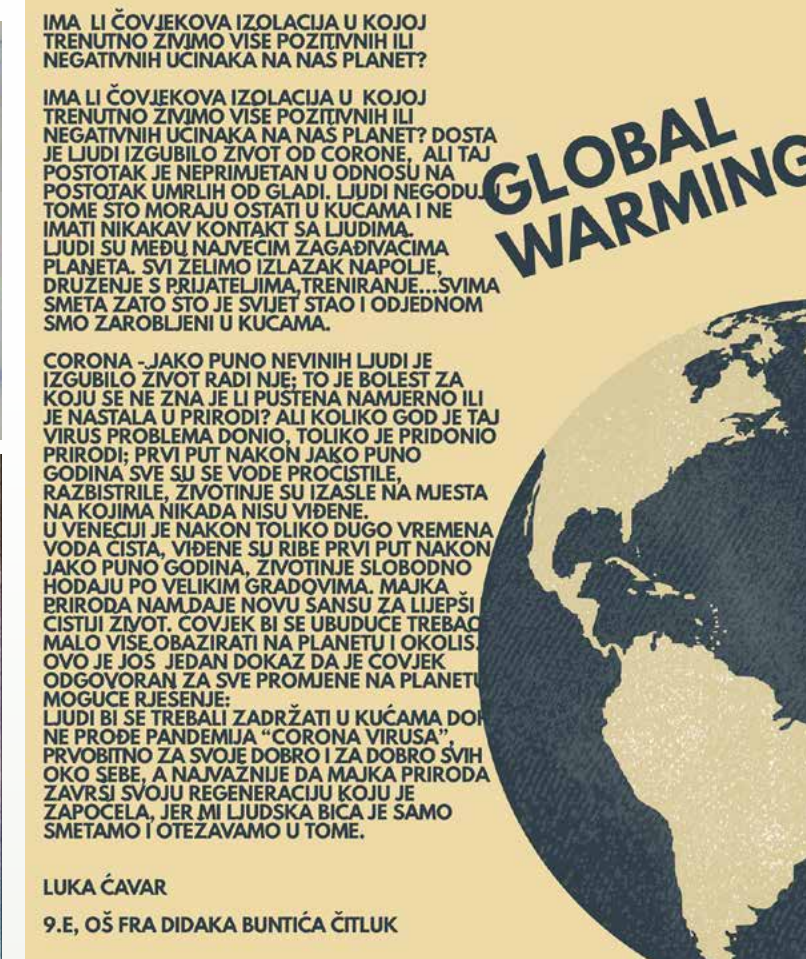
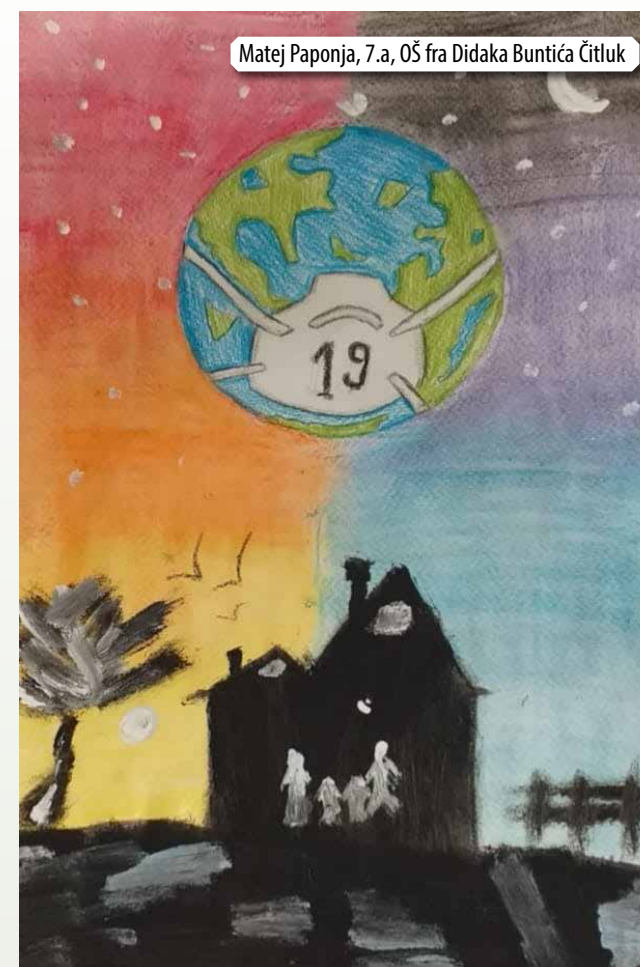
Prvih dana bilo je čak zanimljivo i zabavno.

Vremenom mi je počela nedostajati škola, moje svakodnevne obveze, odlasci na trening. Nedostaju mi moji prijatelji pa čak i određeni nastavnici. Škola pomalo izgleda smiješno preko interneta. Moram priznati da je čak malo i neozbiljno shvaćam, ali ipak odradim svoje obveze. Neki predmeti mi nisu baš sasvim jasni, kao npr. matematika, ali se trudim. Bez nastavnika i njihove žive riječi, ne ide baš glatko.

Slobodno vrijeme provodim igrajući se oko kuće i uživajući u prirodi. U svoju školu preko interneta uključio sam i sve svoje ukućane. Kako vrijeme prolazi, uviđam koliko je moj život prije svega ovoga bio bolji. Neke stvari koje su me ranije živcirale, sada puno više cijenim. Kada sve ovo prođe, mislim da neću gledati istim očima svijet.

Mihael Milićević, 6. d

Budimo zajedno u mislima

Djetinjstvo svakog djeteta trebalo bi biti lijepo i bezbrižno.

Ove godine za Uskrs smo dobili malo teži zadatak - boriti se protiv corona virusa. Svatko je mogao poželjeti što hoće, a ja nisam poželjela ništa. Uskrs je inače obiteljski blagdan i proslaviti ćemo ga u krugu obitelji.

Samo, ove godine nećemo na drugi dan Uskrsa ići kod bake i djeda kao prije. Kod njih se sastanemo svi i uživamo u razgovoru i delicijama naših tetaka. Ove godine ćemo zajedno biti u mislima i moliti Boga da ovo zlo nestane. A Vama učiteljice i svim ljudima, od srca želim da ovaj blagdan provedete u krugu svoje obitelji.

Neka Uskrsnuće u svakom od nas probudi ljubav jednih prema drugima, radost, zdravlje i nadu u bolje sutra.

Katarina Bevanda, IV. c
OŠ fra Didaka Buntića, Čitluk

Lucija Šoljić, 3.a, OŠ Bijakovići

Moja velika želja...

Moja velika želja povodom Uskrsa je da ova strašna bolest nestane. Da svi bolesni ljudi ozdrave, da se vrate svojim obiteljima.

Da se moji prijatelji i ja vratimo u školske klupe zajedno s našom učiteljicom koja mi jako nedostaje. Voljela bih da izađem na igralište bez straha od corone.

Voljela bih zagrliti baku i djeda, onako snažno kao dosad.

Na kraju bih voljela da nas ova bolest promijeni u bolje ljude i da se više molimo Isusu.

Marija Sušac, IV. c
OŠ fra Didaka Buntića, Čitluk

Lana Kozina, 5.b, OŠ Bijakovići

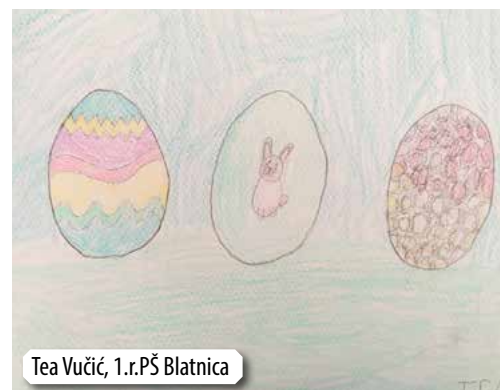
Marta Sivrić, 5.r, OŠ Bijakovići

Josipa Miličević, 2.r, PŠ D.V. Ograđenik

Učenici, 3.b, OŠ Čerin

Tea Vučić, 1.r.PŠ Blatnica

Ela Odak 1.r., PŠ Blatnica

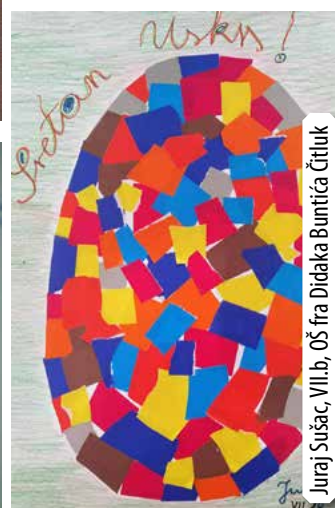
Petra Mandarić, 2.a, PŠ Vionica

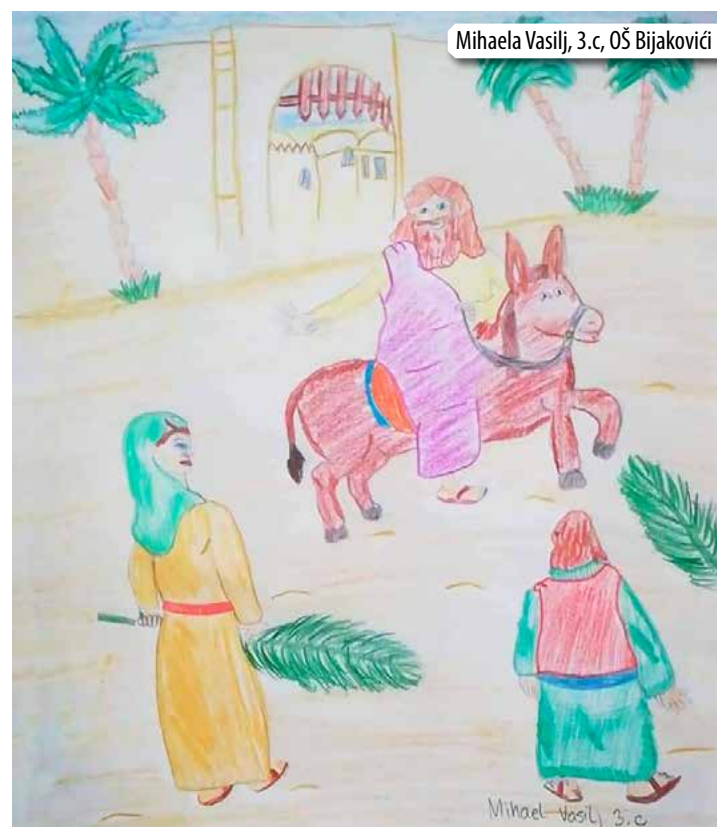
Marko Vasilj, 3.b, OŠ Bijakovići

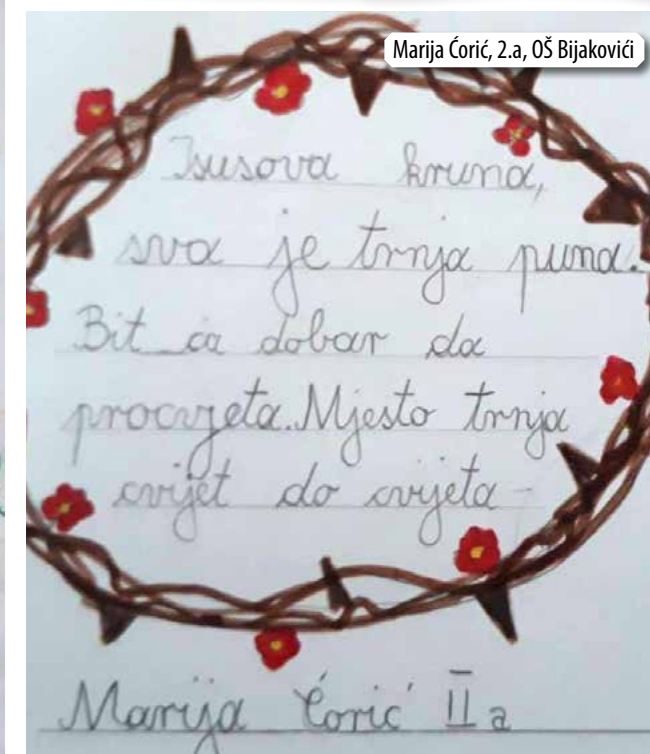
Pero Ostojić, 2. a, OŠ Bijakovići

Juraj Sušac, VII.b, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

Mihaela Vasilj, 3.c, OŠ Bijakovići

Marija Ćorić, 2.a, OŠ Bijakovići

KAKVA NAM JE TO „ŠKOLA ZA ŽIVOT“ POTREBNA“?

Dragi moji roditelji, evo *pandemija koronavirusa*, htjeli mi to ili ne, zarobila nas je u *nekretanje*. Možda se po prvi puta po cijele dane susrećemo jedni s drugima u obitelji pa se osjećamo stisnuto i počinjemo primjećivati stvari koje smo prije, u prolazu odbacivali pogledati. Svakako ovo vrijeme „izolacije“ bilo je svojevrsni dar da se otkrijemo, i sami sebi i jedni drugima. I ta otkrića mogla su nam – ukoliko smo u vjeri – pomoći da se jedni drugima još više približimo, ili ako nismo u vjeri – da se jedni od drugih još više udaljimo. Po ovim izrazom „u vjeri“ – mislim na onaj Božji pogled na život u kojem je sve prilika za rast u još većoj ljubavi, prihvaćanju i samodarivanju. Ipak, u ovom *kutku za roditelje* prelazim na jednu drugu temu:

U susjedovom vrtu sazrila je prekrasna trešnja. Naganjali smo djecu da je idu brati, ali nisu imali previše volje. Kad smo ih na kraju natjerali, ispostavilo se da se boje penjati po granama, boje se osa, gundelja, ne znaju držati ravnotežu na ljestvama... Uglavnom nimalo slično onim uspomena iz djetinjstva koje svatko od nas starijih koji smo rasli na selu ima – veranje po stablima i „bršćenje“ slatkih, crvenih plodova višanja, trešanja, šljiva.... Jer nije bilo drugih slatkiša, niti druge animacije! Ovo veranje po drveću bilo je spajanje ugodnog s korisnim – igra i zaslađivanje! Danas, nažalost, više nije tako! Živimo odvojeni od prirode, a najviše zbog toga ispaštaju upravo naša djeca! Ovo vrijeme *korona izolacije* kao da nas je još više utjeralo u 4 zida kuće, a djeca su se još više „prilijepila“ za ekrane svojih mobitela i kompjutera. Stoga ovaj *roditeljski kutak* posvećujem temi važnosti kontakta djece s prirodom.

Tom temom se posebno zabavio Richard Louv (rođen 1949.), američki pisac i novinar. Najpoznatiji je po svojoj sedmoj knjizi koja se zove „**Posljednje dijete u šumi: Spašavanje naše djece od poremećaja „nedostatka prirode“**“ (Last Child in the Woods: Saving Our Children From Nature-Deficit Disorder), objavljenoj još 2005. koja istražuje odnos djece i prirodnog svijeta u suvremenom i povijesnom

kontekstu. Louv je stvorio izraz „poremećaj nedostatka prirode“ kako bi opisao moguće negativne posljedice po zdravlje pojedinca i cijelog socijalnog ustroja koje na djecu ima njihovo kretanje u zatvorenom prostoru i udaljšavanje od fizičkog kontakta s prirodnim, nestrukturiranim svijetom te njihovo osobno, vlastito ne-iskustvo toga. Louvi rezultati istraživanja ukazuju kako nedostatak kontakta s prirodom kod djece izaziva poremećaje pažnje, pretilost, prigušivanje kreativnosti i depresiju. Informacije o toj temi prikupio je istražujući različite stručnjake s različitih područja kako bi donio zaključke za svoj rad. Danas se njemu pripisuje zasluga i nadahnuće za mnoge međunarodne pokrete i odgojne inicijative koje se bore za ponovno uvođenje djece u prirodu.

Još u vrijeme našeg djetinjstva kontakt s prirodnim okolišem bio je zagarantiran jer se prirodno okruženje podudaralo s životnim okruženjem. Danas, nažalost, posebno u visokorazvijenim zemljama, u velikim gradovima ili zbog zarobljenosti tehnologijom, neka djeca uopće više ne znaju što je priroda. Istraživanja pokazuju kako gotovo osam milijuna američke djece pati od mentalnih poremećaja, a ADHD je jedan od najraširenijih. Nažalost, ovaj poremećaj se sve više širi i kod nas! Djeca s ovim sindromom su nemirna i teško im je zadržati pažnju, slušati, slijediti upute i usredotočiti se na zadatke koji su im povjereni. Pacijenti mogu biti agresivni ili čak antisocijalni i mogu imati problema u školskom okruženju. Nove studije sugeriraju da kontakt s prirodom može smanjiti simptome poremećaja hiperaktivnosti poremećaja pažnje (ADHD) i može poboljšati kognitivne vještine i otpornost na negativan stres i depresiju u djece.

U nekim sjevernim Evropskim zemljama, pa i u Hrvatskoj, postoje vrtići koji idu k tome da se djeca sve više kreću u prirodi, na farmama, a i škole se prilagođavaju više odgoju i obrazovanju za stvarno, životno preživljavanje u prirodi.

Kako vrijeme odmiče, čini se da će i našoj djeci tako nešto puno više trebati. Jedno iskustvo pravog života, truda, znoja, sađenja, vađenja, zalijevanja i branja, odgovornosti i požrtvornosti... Koje će ih oblikovati u bolje te emocionalno, psihički i duhovno zdravije ljude! To bi bila prava „škola za život i suživot jednih s drugima“! Bilo bi baš lijepo kad bi i naše društvo i školstvo težilo k tome! Zasad, barem mi, kao roditelji, možemo probati učiniti nešto po tom pitanju!

Paula Tomić

Iz učiteljskog kuta
ESEJ IZ ROMANA
"PREKINUTI LET"

Iza svakog djeteta stoje mama i tata

Sigurno se svi sjećamo prvoga dana škole. Ja se itekako sjećam. Malena djevojčica u plavoj haljinici od džinsa, sa smeđom kožnatom torbicom preko ramena, u crnim lakiranim cipelicama i s majčinom pratinjom krenula je put škole. Sve ostalo što se dogodilo toga dana, od silnog uzbuđenja, odmah sam zaboravila. Ali, taj osjećaj ponosa i odraslosti, jer ići u školu, značilo je početi odrastati, nikada nisam zaboravila. Slično je i danas mnogim mališanima koji svojim prvim školskim danom sasvim sigurno koračaju u svijet odrastanja toliko različit od svega što su dosada upoznali. Uzbuđenju toga dana nema kraja. Jedine osobe koje su taj dan uzbuđenije od njih samih, mogu biti samo mama i tata. Ovi redci posvećeni su upravo vama, mamama i tatama naših đaka, samo kratko prvaka, a vrlo brzo drugaša, trećaša, četvrtaša i tako redom jer godine se brzo broje. A, taj prvi dan zagubi se u nekim izmaglicama sjećanja jer škola ne čeka. Neumoljivo gazi svoje dane i ne dopušta kaskanja niti kašnjenja.

Uzbuđenje je lijepo i uvijek je pozitivno, tih prvih školskih dana čak je i nužno, no jednom mora završiti. Stvarnost učini da vrlo brzo splasne kad nas sve suoči s obvezama, knjigama, zadaćama, nespretnim olovkama i zahtjevnim učiteljima. Posebno s ovim zadnjim. Suočavanje s učiteljem nikada nije jednostavno, a neke situacije čine da ponekad bude teže i kompliciranije, nego što bi trebalo biti. Sve je stvar povjerenja, a živimo u vremenu kada je upravo povjerenja među nama najmanje. Stoga nije nikakvo čudo što su nam odnosi od samog početka pomalo klimavi, suviše ustogljeni i umjetni. Vremenom se, doduše, izbalansiraju, ali čini mi se nikada ne postanu do kraja spontani i potpuno otvoreni. A, upravo takvi bi trebali biti jer svi radimo za dobro vaše i naše djece. Odbijam vjerovati u suprotno.

U svom radnom iskustvu mogu reći da sam upoznala jako puno roditelja. Zasigurno sam proširila krug poznanika pa i stekla neka nova i lijepa prijateljstva. Istina, nije uvijek bilo lagano niti glatko, ali svaki put kad sam imala otvoren i bezrezervan pristup, i najtvrdi orasi su se smekšali. Stoga, nije samo do vas, i do nas je. No, mislim da nam trebate pružiti priliku i barem tračak povjerenja. Toliko zaslužujemo sve dok se ne dokaže suprotno. Naš zadatak je pomoći vam da svoju djecu odgojite i usmjerite. Znanje dolazi tek kao šlag na tortu. Svaki dan provedemo s vašom djecom dosta vremena. Strpljivo im pokazujemo sve što mislimo da trebaju znati i često smo im jedini oslonac u nekim teškim vršnjačkim zavrzlamama. I da, jako dobro ih upoznemo. U tih nekoliko godina koje provedemo s njima, upoznemo im riječi prije nego ih izgovore, znamo tko će kako reagirati u nekoj situaciji i što od koga možemo očekivati. Među njima uvijek ima onih dominantnijih, kao i stidljivijih.

Znate, kad se troje braće i sestara pod vašim krovom posvađaju pa ih najčešće pošaljete u njihove sobe da ohlade glave. E, nama je to svakodnevnica, samo što ih je dvadeset i troje ili više i vrlo su bučni i zahtjevni. Nemamo sobe za hlađenje na raspolaganju. Jedino što možemo poduzeti jest pokušati smiriti užarenu atmosferu te pozvati vas u pomoć. Da, kad vas pozovemo da dođete, ustvari vapimo za pomoći. I, tada nam nije svađa na pameti jer smo upravo jedva uspjeli svađu ugasiti i tenzije smiriti. Potrebno nam je povjerenje i suradnja za njihovo dobro jer tada nismo važni mi, kao ni vi. Važni su oni, vaša i naša djeca.

Slično je i s ocjenama. Dobro znate zašto djeca idu u školu. Svi smo išli iz istoga razloga – da steknemo znanje te da se pripremimo za život. Ocjena je važna, ali nije i ne smije biti najvažnija. Kad bismo to svi shvatili, bilo bi nam daleko lakše. Ne vjerujem da itko od nas oštećuje vašu djecu na način da im dijelimo slabije ocjene. Uglavnom je upravo suprotno. Uvijek nastojimo ocijeniti ih višom ocjenom i zbog toga često poberemo kritike kad se na sjednicama analiziraju podatci o uspjehu učenika. Vrlo često ti podatci nisu realni jer idu u prilog viših ocjena, a nauštrb znanja. A, znanje je najvažnije. Na kraju balade, samo se ono računa jer će oni otići od nas i netko drugi će ih procjenjivati i ocjenjivati. Sa sobom nose isključivo znanje ako su ga stekli. I, nitko im ga ne može otići. Stoga svi znanju trebamo težiti.

I na samom kraju, hvala vam što nas poštuju jer nas tada i vaša djeca poštuju.

Svaki manjak vašeg poštovanja jedva čekaju da nam pokažu. Na njima blješti, iz očiju im isijava, a jezik uživa kad vas izda. Mi se suočimo s njihovim nepoštovanjem nekako. Uspijemo ih ponekad i uvjeriti u suprotno pa pred vama šute, ali istinu poznaju. Ali, nepoštovanje ostaje, ono se duboko ukorijeni u svaku poru tog mladog bića tako da rijetko poštovati nauči. Danas ne poštuju učitelja, sutra radnog kolegu ili šefa, o bračnom partneru ili partnerici da ne govorim. Na kraju, dođe to nepoštovanje i do vas. Dok vas trebaju, mogu se malo i pretvarati. Pravi problem nastaje kad vas prestanu trebati, a poštovanja nemaju. E, tada sve maske padaju i roditeljstvo u sumrak zakorači.

Hvala vam što nas poštuju jer i mi poštuju i uvažavamo vas. Samo međusobnim poštivanjem i tolerancijom možemo pružiti dobar primjer našoj mladosti. U moru loših uzora koje im serviraju mediji i okolina, to je najmanje što možemo učiniti za njihovu sadašnjost i budućnost.

Matija Macan

UČENICI ISTRAŽUJU

Berači magle

Za ljude koji vole izmišljati i u čije se priče ne možemo pouzdati, u šali znamo reći da su "prodavači magle", ali jeste li znali da doista postoji zanimanje - berač magle?

Pustinja Atacama, koja se nalazi na tihooceanskoj obali Čilea, najsuša je pustinja na svijetu. Kiše tamo ima vrlo malo, a postoje dijelovi pustinje u kojima od kada se službeno mjere meteorološki podaci nikada nije padala kiša. Pa ipak, u toj pustinji ima gradova koji su se razvili oko rudnika i gotovo 100.000 ljudi živi u tom kraju bez vode. Da ne bi više ovisili o brodovima koji im dopremaju pitku vodu, stanovnici pustinje Atacama odlučili su brati maglu. Magla je oblak kapljica vode koje su toliko lagane da uspijevaju lebdjeti u zraku, a najčešće nastaje zbog sudara hladnog noćnog zraka i još uvijek tople zemlje. Dakle, magla jest voda.

Čileanci su izumili posebne "prozore" za skupljanje magle. To su okviri unutar kojih je upletena mreža, pa ti prozori zapravo izgledaju kao sita, tako da zrak može proći, ali kapljice vode ostaju na "prozorima". Svaki taj prozor može ubrati do 14 litara vode dnevno.

Ta voda nije odmah spremna za piće, jer magla koja pojavljuje u Atacami nastaje od oceanske vode, pa u njoj ima oceanskih minerala i bakterija. No, proces pročišćavanja vode nije skup ni kompliciran.

Branje magle zainteresiralo je ljude i s drugih krajeva svijeta koji također imaju problema s nedostatkom vode pa su se "prozori za branje magle" počeli izvoziti u Španjolsku, Nepal, Namibiju i druge zemlje.

AMICA TERRA

La Terra è un'amica generosa,
è una grande madre affettuosa,
la Terra è un bene prezioso,
è un luogo magico e favoloso,
la Terra è maestra di saggezza
e ci regala tanta bellezza.

Rita Sabatini

Čvrčkofupeci kuhaju ...

Zvezdice keksi

MARIJA BEVANDA, 4.a, OŠ Bijakovci

20 dkg šećera
40 dkg brašna
10 dkg gustina
1 prašak za pecivo
2 vrećice vanilinog šećera
2 jaja
250 gr margarina
sok od pola limuna
Priprema:

brutiti jaja sa šećerom. U drugu posudu razmrviti margarin s brašnom i gustinom pa dodati prašak za pecivo i vanilin šećer. Sjediniti mokre i suhe sastojke. Razvaljati debljine 2-3 mm i rezati u oblike školjki. Posložiti u tepsiju peći na prethodno zagrijanoj pećnici na 180°C 15 min.

Filmski kutak PREPORUKA

NAPRIJEJD-Onward

Smješten u predgrađu izmišljenog svijeta, Disneyev i Pixarov film „Naprijed“ ili „Onward“ predstavlja dvojicu tinejdžera vilenjaka koji se upuštaju u uzbuđljivu misiju otkrivanja postoji li u svijetu još uvijek bar malo čarolije.

Originalni film studija Pixar režirao je Dan Scanlon, a producirala Kori Rae – ovo je ujedno i duo koji nam je donio hit Čudovišta iz ormara...

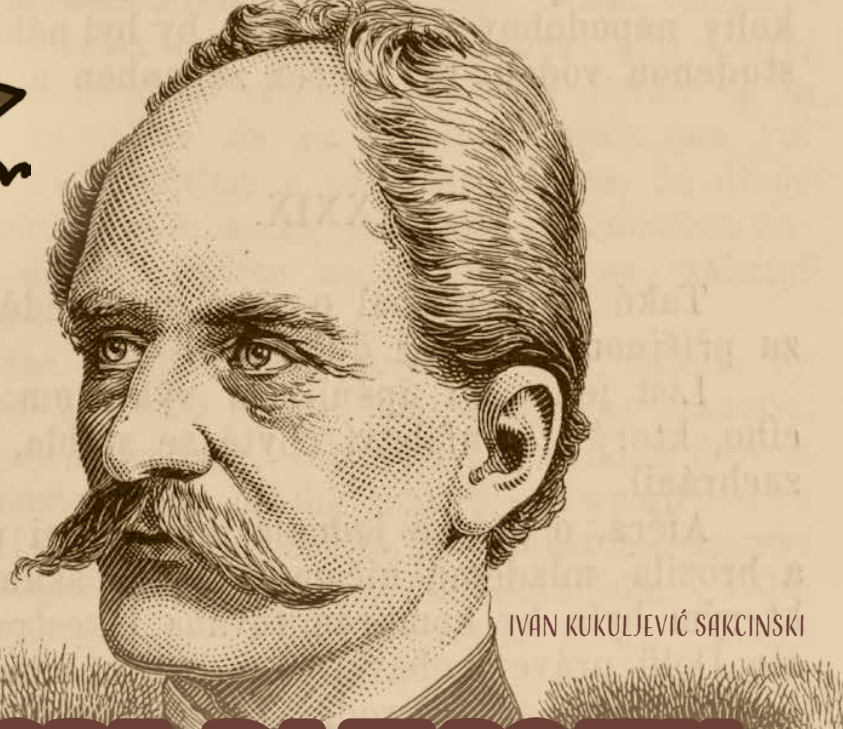

O jeziku

... „, Koliko se hvale puci

Svaki svojim tobož slavnim,
Kad ih s njima divnim sravnim,
To su meni mrtvi zvuci;
Nijesu srcu sladost medna,
Nit su duhu krila sila,
Niti bukne kroz sva bila,
Ko što njeg'va riječca jedna!“

(Jezik roda moga, Petar Preradović)

IVAN KUKULJEVIĆ SAKCINSKI

O JEZIKU, RODE, DA TI POJEM POVIJEST HRVATSKOGA JEZIKA 19. STOLJEĆE

Određeni događaji, koji su se odigrali u 19. st., bili su od velike važnosti za razvoj hrvatskoga jezika. U ovom stoljeću se dogodio i ilirski pokret koji je kasnije nazvan hrvatskim narodnim preporodom. Cilj ilirskog pokreta je bilo kulturno i političko jedinstvo svih Ilira, tj. južnih Slavena. Prvenstveno su se hrvatski intelektualci borili za očuvanje hrvatskog jezika jer je jezik bitna odrednica nacionalnog identiteta. Hrvatska je u ovo vrijeme bila pod utjecajem njemačke i mađarske vlasti te njihovih nastojanja da se provede mađarizacija i germanizacija. Početak buđenja nacionalne svijesti bio je poziv zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca za skupljanje narodnog blaga.

U skladu s prosvjetiteljskim duhom, ilirci su predlagali osnivanje sveučilišta, nacionalne knjižnice i narodnih muzeja, ali i zahtijevali su da se izgradi jedinstveni standardni književni jezik.

Vođa ilirskog pokreta je bio Ljudevit Gaj. On je u svojim djelima, *Kratka osnova horvatsko-slavenskog pravopisanja* (1830.) i pravopisu *Pravopisz* (1835.), nastojao riješiti slavopisne probleme hrvatskoga jezika. Zalaže se za „čistoću“ jezika. Lj. Gaj dobiva dopuštenje za izdavanje političkog glasila *Novine horvatske* s prilogom *Danica horvatska, slavonska i dalmatinska*. Prvo su novine izlazile na

kajkavskom narječju, a kasnije na štokavskom. Štokavsko narječje su preporoditelji prihvatili kao zajednički narodnom jeziku Hrvata i dijela južnih Slavena.

1842. g. u krilu preporodne čitaonice zagrebačke osnovana je Matica ilirska, kasnije nazvana Matica hrvatska (1874.), koja je širila znanost i književnost na hrvatskom jeziku.

Ivan Kukuljević Sakcinski je 1843. g., na zasjedanju Hrvatskog sabora, održao prvi zastupnički govor na hrvatskom jeziku i predložio da se hrvatski jezik prihvati kao službeni, umjesto latinskog jezika. Hrvatski sabor je prihvatio zahtjev 1847. g.

U preporodnom razdoblju je djelovalo nekoliko velikih hrvatskih jezikoslovaca: Vjekoslav Babukić, Antun Mažuranić i Adolf Veber Tkalčević. U tom razdoblju je djelovao i najveći hrvatski leksikograf Bogoslav Šulek koji je napisao *Horvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenog nazivlja*. On je obogatio hrvatski jezik tako što je preuzimao i pohrvaćivao slavenske riječi, oživljavao riječi iz starijih hrvatskih rječnika i hrvatskih dijalekata, ali je i tvorio nove riječi.

1850. g. književnim dogovorom u Beču započeo je proces ujedinjavanja hrvatskoga i srpskog jezika u jedan jezik. Razlozi ovom ujedinjavanju su bili i jezične i političke naravi. Htjelo se oduprijeti utjecaju talijanskog, njemačkog, mađarskog i turskog jezika.

U 19. st. su se razvila različita jezikoslovna strujanja, pa su se na temelju neslaganja razvile različite

filološke škole: zagrebačka filološka škola, zadarska filološka škola, Daničićeva ili vukovska filološka škola. Sve su polazile od štokavske osnovice, ali su se razilazile u pogledu gramatičkih, pravopisnih i rječničkih pojedinosti.

1892. g. je *Hrvatski pravopis* Ivana Broza proglašen obvezatnim pravopisom za sve škole. Brozov je pravopis, s manjim izmjenama, postao nositeljem novije hrvatske pravopisne tradicije sve do danas. Broz je napisao i *Rječnik hrvatskoga jezika*, ali je bio na granici približavanja srpskom jeziku.

Također, i Tomo Maretić, najistaknutiji vukovac, objavio je 1898. g. veliku *Gramatiku i stilistiku hrvatskoga i srpskoga jezika*, ali nije uzimao građu iz djela suvremenih hrvatskih pisaca. Dakle, sve je više jačao utjecaj srpskoga jezika kojim se htjelo potisnuti hrvatski jezik, a to je posebno došlo do izražaja nakon osnivanja Države Srba, Hrvata i Slovenaca.

Dio govora Ivana Kukuljevića Sakcinskog 2. svibnja 1843. g.

...,Ko svoj može biti, tudj neka ne bude!

Carni oblaci puni dažda i grada vise nad nami i domovinom našom, sile velike vode obkoljivaju nas od svih stranah, i groze nam strašnom poplavicom, kako se možemo mi od nje osloboditi, nego ako jame i kanale kopali budemo, po kojih se vode odcede,, i ako tvardi most sagradili budemo, po kojem ćemo na suhom preko njih projti i od svake pogibelji izbaviti se; taj most je naš materinjski jezik!- Ako smo ga doma ustanovili, utvrdili i podigli, neimamo se već strašiti ništa od nijedne strane od nijedne stvari!!!“

Željka Miletić

JORGOVAN

Jorgovan se zaljubio
i miriše
sad još jače...
Ljubav mu je
krasotica
mala, nježna
ljubičica...

Ali ljubav
nesuđena
baš ta što mu
život znači
skrivena i nedostižna
još čuči –
u gustoj dračiii!
Niveska Juraga - Kovačev

MOJE SELO

Proljetno sunce miluje selo.
Priroda se ponovo budi.
Sve je idilično, kao i nekad,
Al' na žalost nema ljudi.

Cestu, struju i telefon,
Tehnologija, sada, i selu nudi.
Sve je to malo prekasno,
jer u selu nema više ljudi.

U grad nam odlazi, nepovratno,
mlada populacija cijela;
Jadna je ona zemlja što dozvoli,
da nam ovako umiru sela.

Mila Šoljak – Kapović
Odabrao i priredio: Emil Raspuđić

ZEČIJA SVAĐA

Dva uskrсна zeca na ratnoj su nozi.
Danas u svađi,
a još jučer u slozi.
Brižljivo su pisanice birali,
tuđe nisu dirali.
U košaru ih slagali,
svakome po deset.
Jedan drugome pomagali.

A onda se, odjednom,
dogodio krš.
A onda se, odjednom,
dogodio lom.
U bojno polje
pretvorio se njihov dom.

Zeko se prvi
nespretno okrenuo
i repičem svojim
drugom zeki
košaru preokrenuo.
Tako su se, eto, polupala jaja sva
I od tada su u ljutoj svađi njih dva.

I čak su se u jednom trenu počeli i tući,
čupati krzno i za uši vući.
A u priču se onda ubacile i koke.
Nastala je prava graja

-Ko-ko-koja nervoza, ljudi,
pa bit će još jaja!-

I tko zna što bi se sve još dogodilo,
da je u cijeloj ovoj zbrci
nekog jaje u glavu pogodilo.
Pa zovi hitnu i obloge stavljalj,
kakvo je stanje, rodbini javljaj.

No, na svu sreću
do tog ipak došlo nije,
a sve zbog stare kume lije.
Istog je trena riješena stvar,
tko se još svađa zbog pisanica par.

-Bjež sad što brže možeš,
zeko, mili brate.
Jaja će nam glave doći,
drži se salate.-
Milena Jukić Bandić

Cvrčkoljupci iz
izolacije
**NEUMORNI I VAN
UČIONICA**

**LIKOVNI
ISKUSTVA**

Mario Bevanda, 8.b, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

Lucija Čorić, 8.b, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

Lana Prskalo, 5.r, PŠ Gradnići

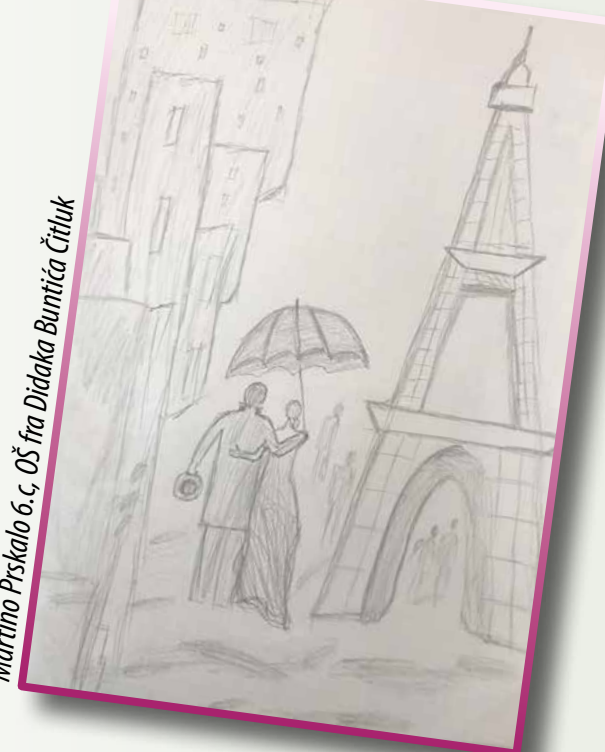
Karlo Azinović, 2.a, OŠ Bijakovci

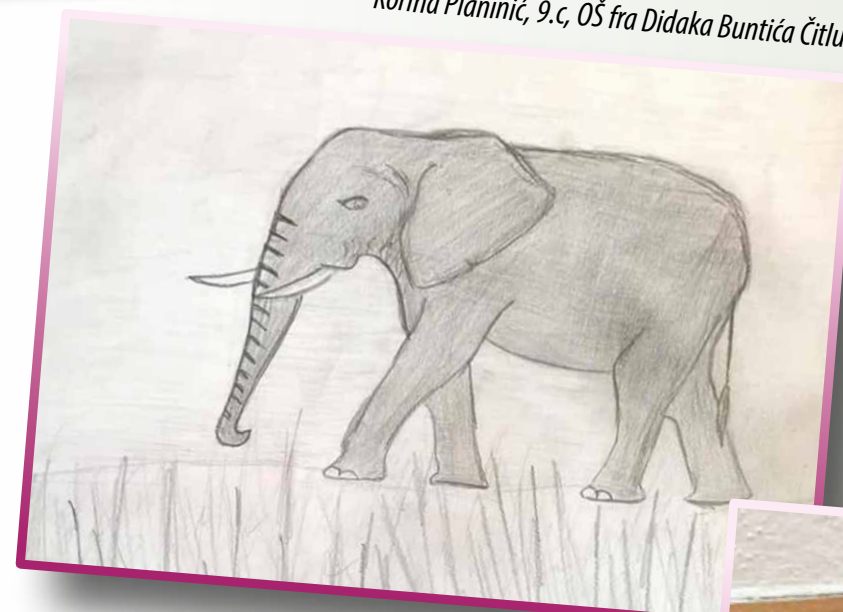
Ana Pehar, 6.b, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

Martino Prskalo 6.c, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

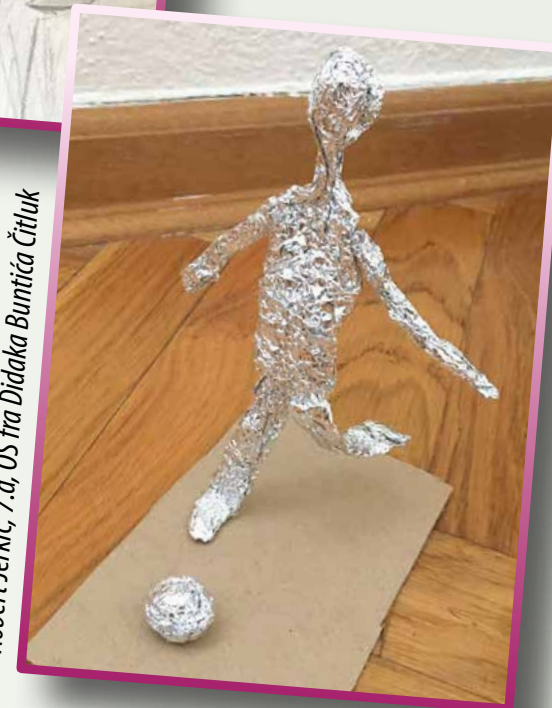
Korina Planinić, 9.c, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

Ela Bradvica 9.f, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

Robert Jerkić, 7.d, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

TETKA

Stajala je pred otvorenom ladicom. U nju je mislila staviti onaj svoj stari mobitel. Dobro, nije star, lani ga je dobila, ali tetka je sada rekla da će joj donijeti novi i ona mu se tako radovala. Vidjela ga je kod jedne svoje kolegice i baš joj se dopao.

»Što buljiš u to? Da nisi bolesna?«, odjedanput je začula iza svojih leđa.

Bila je to majka. Uvijek se nađe tamo gdje ne treba i kad ne treba.

»Ma, ništa važno, mislila sam je malo očistiti«, brzo je slagala. Sjetila se da to nije dobro, ali...

»Pričaš priče. A davno sam ti rekla da ne smiješ lagati. Nego, kad ti je već do čišćenja, kako kažeš, uzmi onu metlu i pometi ispred vrata kuće. Vjetar je nanio lišća i ružno je kada se ulazi.«

Zakolutala je očima. Još joj je samo to trebalo. A bila se dogovorila s Kajom da će zajedno malo prošetati. Subota je, nema nastave, pa što ne bi. Istina, nema Kaja uvijek vremena jer još ganja i šport, onaj rukomet. Njoj se to ne da, radije je izabrala glazbu, bolje rečeno gitaru. Tako joj se sviđa prebirati po onim žicama i sanjariti. Ništa konkretno, već o mnogo toga. Ma život je lijep!

Uzela je metlu i zaputila se kamo joj je majka rekla. Nema joj druge. Tako će se opravdati za laž. Zapravo... Nije joj se dalo više razmišljati. Mela je da što prije to završi i da ide kamo je naumila.

Uto je pridošla i Kaja. Samo su se pogledale. Bilo joj je jasno što je na stvari. Znala je gdje stoje njihove metle pa je sama otišla po jednu. Udvoje se zaista brže mete. Jelena je bila zadovoljna. Kaja se uvijek pokazivala kao prava prijateljica.

»Jesi li gotova«, čula je majku kako viče iz kuće.

»Jesmo«, odgovorila je.

»Čuj jesmo. Otkada si ti dvoje.«

Majka je izišla vani da vidi o čemu se tu radi. Radosno je pozdravila Kaju. Bit će od ove male nešto, mislila je u sebi.

»Nego, bi li vas dvije jedan kolač, zapravo dva«, upitala ih je.

»Ma kako ne bismo«, zabrzetala je Jelena.

Majka se samo nasmiješila. Znala je da će se nasmiješiti i one, od uha do uha, kada vide koji će im kolač ponuditi.

»Tiramisu«, uzviknula je Jelena. Kaja je zbog uljudnog ponašanja šutjela, ali su joj oči bile radosne. Prijat će njoj ovaj kolač, itekako.

Slasno su jele. Dobile su još i cijeđeni sok, onaj od naranče. Žutio se poput meda.

»Nego, mama, kada će doći Maja?«

»Doći će, što te to tako zanima?«

»Pa pitam... onako... drago mi ju je vidjeti«, opet se malo snašla, da ne kažemo opet je malo slagala.

»Stvarno? Koliko se sjećam zadnji put kad ste se vidjele porječkale ste se. Opet nešto mutiš.«

Jelena je šutjela. Majka stvarno čita njezine misli. Možda da joj ipak prizna?

»Ovaj... rekla mi je... donijet će mi novi mobitel.«

»Novi mobitel? Pa imaš već jedan. Ili si se počela modirati? Da ne ćeš tražiti momka?«

Jelena je pocrvenjela. Ova njezina majka stvarno nekada pretjeruje.

»Samo ti mene zafrkaji. Ja ozbiljno govorim. Tetka Maja mi je to čvrsto obećala.«

Majka ju je gledala nekoliko trenutaka. Ipak će joj reći što je na stvari.

»Znaš, ona ti je sada u karanteni.«

»Karanteni? Što ti je to?«

»To je ono kad športaše prije utakmice zatvore u prostoriju da se odmire i da budu orniji za igru«, požurila je odgovoriti Kaja.

»Ali moja tetka nije otišla u Kinu igrati neku utakmicu. Ona je tamo otišla zbog posla koji radi.«

Gledala je ozbiljno u majku. Kaja je samo slegla ramenima.

»Vidi, ovako. Ona je tamo zbog posla, kako si rekla. Međutim tamo hara jedan virus koji nije dobar za ljude. U većini slučajeva čovjek bi ga trebao preživjeti. Međutim, ako je već bolestan ili ako mu tijelo nije otporno, onda se baš ne zna što će se dogoditi.«

Jelena je gledala širom otvorenih očiju. Znači, njezinoj tetki se nešto ružno može dogoditi. Bože sačuvaj!

»A može li se to nekako spriječiti, izliječiti...«

»Karantena je jedan od načina. Čovjek nikuda ne hoda i ako je zaražen ne će zaraziti druge i tako širiti tu bolest.«

»Tetka je zaražena?«

»Ne zna se još je li. Liječnici ispituju što je zapravo s njom. Nada-jmo se da će sve biti dobro.«

Jelena se zamislila. Pao joj je opet mobitel na pamet. Odmahnula je rukom. Njih dvije su je začuđeno pogledale. Primijetila je to, nije važno. Važno je samo da tetka...

»Vidi, ajmo mi štogod izmoliti za tetku. Bog će pomoći, ako ga zamolimo«, rekla je.

Mama se odmah složila. Pridometnula je da bi bilo dobro da se najprije pokaju za ono loše što su učinile. Recimo, neki su malo lagali u posljednje vrijeme, ona je malo povisila glas na neke...

»Nas su tako učili na vjeronauku za prvu pričest. Zar su i vas«, upitala je Jelena.

Majka se samo nasmijala i prekrížila. Molitva se razlegla kućnim hodnikom

Miljenko Stojić

NOVA PUSTOLOVINA iz neobjavljene knjige „Kornjača Bruno“ (priča br. 8 – nastavak iz prošlog broja)

Nakon gorkoga doručka Bruno se oprostio od ježa i krenu dalje. Uistinu, onaj mu je korijen povratio snagu i mogao je dulje hodati s vrlo malo odmaranja. Išao je kroz veliku šumu; nakon šume uslijedila je nekakva oranica u kojoj je bilo raznovrsna povrća: rajčica, paprika, krastavaca, patlidžana i tikava. Tu je malo zastao i probao to povrće, baš se s njime ugodno nasladio. Uh, bio je puna trbuha, sav zamazan oko usta rajčicom koju je posljednju jedva pojeo. Malo je odrijemao u tome povrtnjaku.

Bilo je poslijepodne, a maleni Bruno je spavao i spavao. Kad odjednom, probudi ga nekakvo pjevanje.

- Cvrk cvrk cvrk cvrk ... – bio je to maleni cvrčak koji se također našao u povrtnjaku i naslađivao se istim povrćem.

- Tko si ti? – upita ga Bruno.

- Kako, tko sam ja? Pa ja sam cvrčak zvani Zero. Svi me znaju od Pavina doca do Mandina Bajnovca? – reče cvrčak ponosno.

- A gdje je to? – upita maleni Bruno.

- Čuj, gdje je to, pa maleni ti niš' ne znaš, gdje si se ti rodio? – upita ga cvrčak.

- U Mirkovu vrtu?! – reče Bruno.

- Uh, u Mirkovu vrtu, hehehehehe, to je zloglasni dječak koji kupi životinje i nosi ih u svoj mali vrt. – odgovori cvrčak Zero.

- Mirko nije zao, baš je dobar dječak, brine se o nama, u vrtu ima svega, od svakojake hrane do malenih kućica koje Mirko radi za nas. – odgovarajući drsko Bruno ispusti jednu suzu sjećajući se kako mu je lijepo bilo u vrtu i kako ga je Mirko mazio po trbuhu.

- Pa dobro kad ti je tako lijepo bilo u vrtu zašto si ga napustio?! – upita ga Zero.

- Nisam otišao zbog Mirka, nego zbog toga što me nitko drugi od mojih prijatelja ne prihvaća i ne voli. Zato sam pobjegao. – odgovori Bruno.

- Dobro ostani sa mnom i pokazati ću ti ovaj svijet pa ti sam zaključi koji je bolji, onaj tvoj u vrtu ili ovaj ovdje vani. – odgovori Zero.

Tako ga je Zero počeo voditi po povrtnjaku i pokazivati mu razno povrće i životinje koje u njemu borave. Upoznao ga je s gospođom bubamarom koja je skupljala hranu za svoje malene. Zatim, s paukom koji je spleo mrežu upravo za tu gospođu bubamaru da se u nju zaplete pa da je pojede. I Bruno se glasno zaderao da taj pauk ne ulovi tu gospođu bubamaru.

- Pazi se, zaplesti ćeš se! – viknuo Bruno

U posljednji se tren bubamara spasila od paukove mreže. Kako je laknulo Bruni i bilo mu drago što je spasio mamu bubamaru od pauka.

- Vidiš što si uradio?! – uzvikne Zero.

- Pa spasio sam bubamaru kako bi slobodno mogla ići svojim malenima. –odgovori Bruno.

- A što je s paukom i njegovim malenima, tko će njih nahraniti? To ti tako u ovome svijetu ne ide; spasio si bubamaru, a tko će spasiti malene paukove?! – reče cvrčak Zero malenome Bruni.

- Pa nisam mislio tako. – odgovori Bruno.

- Sve je u ovome svijetu čudno, ovdje ti ne pada hrana s neba, nego se moraš boriti za nju. Ovdje vrijede neki drugi zakoni, a to su zakoni prirode; ako se ne boriš za hranu, onda ćeš umrijeti od gladi. – reče Zero. Počeli su se polako udaljavati iz povrtnjaka i preko jednoga kamenjara došli na čistu veliku, zelenu livadu. Trava je bila pokošena, preko te livade nazirao se beskrajni pogled. Čistina kakvu malo Brunino oko nije vidjelo. Kad odjednom iz kamenjara izleti gospođa zmija.

- Pssssttt, što vi tu radite? – pita zmija cvrčka i Brunu.

- Samo smo u prolazu, ne želimo nikakav nered. – odgovori Zero.

- Pssssttt, kako se zoveš ti maleni s crvenom crtom na leđima? – upita zmija malenu kornjaču.

- Zovem se Bruno, a tko si ti? – upita je malena kornjača.

- Ja sam zmija i volim djecu takvu kao što si ti. Vidiš, mi smo isti jer imamo sličnu glavu, stoga pođi sa mnom pokazat ću ti gdje ima takvih kao što si ti... psssss – reče zmija malome Bruni.

Cvrčak Zero htjede što reći, ali ga Zmija uze svojim repom i baci daleko. Tako zagrli Brunu i na silu da ga povede sa sobom.

- Psssstttt ...dođi sam sa mnom. – reče zmija gurajući Brunu svojim repom.

- Pusti me! – uzvikne Bruno

Taman kad je htio još nešto reći, uze ga zmija svojim repom, savije se oko njega i počeo ga jako stiskati.

- Psssstttt Bas si sladak ovako malen, nadam se da si i ukusan. – reče zmija

Širom otvori usta i krene prema Bruni. Kad odjednom iznad njih pojavi se veliki orao, uze zmiju u svoje šape i poleti u visine.

- Odlično, jednim pokretom dvije lovine, bit ćete dobar ručak mojima malenima. – reče orao i vine se u nebeska prostranstva.

Maleni se Bruno, prvi put na letenju, od straha povuče u svoj oklop, sjetivši se brzih pokreta koje ih je učitelj Edo učio - kako se pri opasnosti što brže uvući u oklop. Nakon toga zmija ga nespretno ispusti jer joj se od velike visine zavrtilo i nije ni primijetila da je ispustila malenu kornjaču. Orao je letio; ni on ništa nije osjetio, samo se još više vinuo u nebeska prostranstva odnoseći zmiju svojim malenima. Bruno je padao i padao, nije htio izviriti iz svojega oklopa. Kad odjednom bum, tres! Pao je na lišće u blizini neke šume. Izvirio je polako. Vidio je da nema zmije ni orla. Odmah je počeo kopati zemlju i u nju se uvlačiti. Kada je završio svoje sklonište, uvukao se u njega i tu zaspao. I onako je već pala noć. Sav se tresao od straha i želio se vratiti u svoj vrt. Žao mu je bilo što ga je napustio i toga trena odlučio je da će ujutro krenuti prema svome vrtu. I svima će se ispričati zašto je otišao. Shvatio je da mu je bolje bilo kod kuće. Zaželio je opet vidjeti: Mikija, Rafija, Lea, Donija, Mikicu i posebno Sofiju. Shvatio je da ju je uvrijedio i da mu je ona htjela samo pomoći. Žao mu je bilo što se prema njoj onako ponio. - Čim dođem doma, zatražiti ću od nje oprostjenje. -Kada je to rekao, zaspao je u svom malenom, napravljenom skloništu.

Pero Petrušić

KNJIŽEVNIČKA PUTOVANJA

PRIČA ZA FABIA

U kući Prosenjakovih bilo je obiteljsko već tradicionalno sinove, snahe, kćerku, zeta i jela, igre, šale i smijeha.

Gospođa Prosenjak se naravno potrudila polizati, a pisac je bio zadužen za piće. Slavlje se hvatati san.

Ali, mali Fabio nije htio u krevet bez bakine priče. Zato se ona povukla s njim u spavaću sobu. Međutim, kako ne bi slavljenica predugo ostavila goste, vratila se odmah čim je dječak sklopio oči.

Nešto kasnije pisac se digao od stola i krenuo provjeriti spava li dijete mirno. Tiho je odškrinuo vrata i zastao na pragu iznenađen.

- Ženo, čuj ovo! - dao je prstom znak svojoj supruzi.

Gospođa Prosenjak se približila i odjednom, ganuta do suza, poletjela je do kreveta i privila dječaka na grudi. Jer Fabio, kad je vidio da bake nema, nastavio je napola prekinutu priču tiho u mraku sebi pričati sam.

Božidar Prosenjak

slavlje. Rođendan pišćeve supruge okupio je unučad svih uzrasta. Jednom riječju puna kuća

da hrane bude za sve ukuse i slastica za prste odužilo do iza ponoći i najmlađe je redom počeo

Molitva

Ovo što se događa jednom će proći,
a dani koje čekamo brzo će doći.

Uz molitvu, čuvanje sebe i drugih,
ovaj svijet će imati vidika dugih.

Molitva je uvijek tu i uz nju smo
sigurniji, a kada molimo odmah smo
puniji.

Molimo uvijek i kada nam je najteže,
jer molitva sve ljude lako veže.

Anamarija Odak, 8.f

Molitva

Molitva je u životu važna,
molitva iz srca, jako je snažna.
Čovjek, koji ne moli, nema sreće
ništa u životu postići neće,
u životu mu neće biti sreće.

Zato, započni moliti sada,
u iskrenoj molitvi je sva nada!
Prije nego što noću
zatvoriš svoje oči,
zamoli Boga da te čuva cijele noći.

Sara Čecura 8.f

Literarni kutak
samo za prijatelje Čvrčka

Ulomak iz ljubavnog romana

NA PROPLANCIMA LJUBAVI

Asada bih ti, moj Matiša, ispričao još nešto, također zanimljivoga, iz svoga ranoga djetinjstva, Evo priče.

Život na selu u vrijeme moje mladosti bio je dosta težak i grub. Oskudica svake vrste. Osim toga, teški poljodjeljski i težački poslovi kod ljudi su stvarali velika neraspoloženja. I, da bi se ispraznili, znali su vrijeđati druge, rugati im se, a osobito maloj djeci i mladima. Mladi, ta krhka stvorenja, upijali su svaku riječ starijih od sebe. Bilo je nekoliko susjeda u našem selu koji su me često vrijeđali, a da nisam znao, zašto to rade:

- Vidi ga kako je žgoljav. Izgleda kao brstina. Vidi te oči, zelene ko balučka.

Ta opaska o mojim očima najviše me pogađala, a da nisam bio svjestan toga. I, zamisli, moj dobri prijatelju, kako su se te moje oči ružne kao balučka prometnule u moju prednost. Moja se Blanka zaljubila, na prvi pogled u te moje oči, "zelene kao balučka". S opaskom, da su moje plave oči najljepše što je ikada vidjela, stekla je, između ostalog, moju bezgraničnu naklonost i ljubav za cijeli život.

Emil Raspudić

DAN UOČI USKRSA

Uskoro će Uskrs. Zna to cijela zečja obitelj, a pogotovo najmlađi zeko po imenu Pipo koji nestrpljivo čeka šarene pisanice. Pripreme su već počele. Mama zečica već je od koke Žutke kupila punu košaru jaja. Maleni Pipo i njegove sestre i braća već tri dana razmišljaju kako će ih oslikati u pisanice.

Dan uoči Uskrsa mama zečica i njezini mladi, s puno volje, pripremili su prekrasne pisanice. Maleni Pipo sjetio se da mu je prijatelj Uško bolestan. Znao je da je sam, a možda i gladan u svojoj skromnoj kućici. Predložio je svojoj mami da nekoliko pisanica odnese bolesnom i usamljenom Ušku kako bi mu uljepšao blagdan. Mama je pohvalila ovu ideju. Pripremila je košaricu i u nju stavila nekoliko šarenih pisanica, koju mrkvicu i topli čaj. S osmijehom na licu i tri broja većim, žutim čizmama na nogama, Pipo je sve to odnio prijatelju Ušku. Ponio je i gitaru. Iako slab i bolestan, Uško je migao velikim ušima. Slatko se nasmijeo kada je ugledao Pipu. Odmah je popio topli čaj. Pjevušili su uz gitaru. Nekoliko dana poslije, potpuno je ozdravio. Pipo i Uško postali su još bolji prijatelji. Svakodnevno su se skupa igrali. Ovaj Uskrs obadvojica će dugo pamtit. Sve češće su pjevali uz gitaru. Rastao je broj onih koji su uživali u njihovim pjesmama. Žute čizme je rijetko skidao s nogu.

- Čizme glavu čuvaju, znao je reći.

Miljenka Koštro

KAKO NAHRANITI SREĆU?

Unučica Mateja došla je provesti ljetne školske praznike na selu. Svakog dana s bakom je hranila mirnu i dobru kravicu, ovčice, gice, kokice, guske, patke, purice, zečice, pa čak i golubiće. Imala je tisuće pitanja. Mateja je svakoga jutro i večeri hodala baki za petama, sve dok nije naučila gdje stanuje koja životinja, što jede i gdje baka čuva njezinu hranu. Jer baka je dobro pazila na svako zrno i ništa nije prosipala. - Vidiš, Matejice, nigdje ne smijemo dati previše, a niti premalo. A ti si još zaigrana, Mogla bi koju životinjicu i preskočiti pa će ostati gladna! Mateja je trčala ispred bake i pokazivala da sada ona već zna gdje je kuća koje životinje i kamo im treba staviti hrane i vode da se napiju. I baka je sve češće puštala unučicu da uradi sama. Starica se svakim danom sve više smiješila, što je bio znak da je bila ne samo zadovoljna, nego i ponosna na svoju pomagačicu.

Jednoga jutra dok su se nakon hranidbe životinja vraćale u kuću Mateja se zaustavila ispred jednih zaključanih vrata i upitala:

- Bako, a što imaš ovdje?

Baka se našalila i rekla:

- Tu stanuje sreća!

Zadovoljna, poskakujući na jednoj nozi Mateja je nije dalje pitala, nego je ušla u bakinu kuhinju, gdje su njih dvije svake večeri šivale bebama haljine, pričale prekrasne priče, zajedno pjevale ili su igrale Čovječe ne ljuti se.

Ali, nekom zgodom bakina se susjeda razboljela i baka ju je otišla posjetiti. Kad je vidjela da će se zadržati duže nnego što je mislila poručila Mateji da ona sama nahrani životinje. Bila je sigurna da djevojčica to može i zna dobro uraditi.

Ali, kad se nešto kasnije vratila kući našla je svoju unučicu u suzama.

- Što je bilo, sunašće moje? - upitala je zabrinuto.

- Bakice, sve sam učinila kako si mi rekla i pokazala, samo jedno nisam znala.

- A što nisi znala, dušice?

- Nisam znala kako doći do sreće i zato je ostala gladna!

- Znala si, itekako si znala! - zagrli je baka. - Ne boj se, sreća nije ostala gladna. Sve što za sreću treba, ti si joj dala!

Božidar Prosenjak

Sve je već bilo spremno za maturu i prijamni ispit na sveučilište. I onda se dogodi to s ovom bolesti. Počela je iz Kine krajem prošle godine, a u proljeće je već kucala na vrata Jaskova mravinjaka i šuljala se kao pošast u podne oko Povjesničarova graba. Svi su poslovi prekinuti, svi planovi pomršeni, sve je stalo. Čeljad se zbunila. Nitko ne zna što bi pametno rekao ili savjetovao. Svi bulje u televizore i očekuju što će „stožer za obranu od epidemije“ javiti.

Jasko se ne odvaja od televizora. Zna sve vijesti na pamet. Jelka stalno nešto rukama radi. Na unučadi su puloveri koje je ona isplela, šlape na nogama, šalovi oko vrata, sve što je od vune i vunice. I nju, kao da je ova nesreća najmanje pogodila.

- A, što više buljiš u nju, moj Jasko, oči će ti iskočiti!
- Ti, Jelka, očiju mi, nisi pri svojoj. Sutra ćeš me pitati što smiješ, a što ne smiješ. E, odakle ću ti reći ako ne buljim u televiziju. I oću buljit, eto, da znaš!
- Bulji, brate ko ti smeta.
- Ko mi more smetat? Briga tebe što je sve otkazano, prijamni ispiti, što moj Jasko neće moć ni mature polagat, a daj Bože da s ljeta mogne i na taj prijamni za sveučilište. Neće ovo lako proći. Znam ja, pričao mi je djed, kako je to iza Prvog rata bilo sa španjolicom. Trajalo je preko dvije godine.
- Bit će koliko bude, i što dragi Bog dadne.
- Točno, ali moramo i mi znati što se događa, i kako se treba ponašat.

Kroz dva tri dana je djed Jasko u mravinjak donio jednu bočicu s alkoholom za čistiti ruke, stavio je kod svake česme po dva tri pauna za pranje ruku, donio plastičnih rukavica i maski. I dok je to raspoređivao po kući, imao je na rukama rukavice i masku na licu. Kad ga je baba Jelka ugledala, prasnula je u smijeh,

- Bože moj, moj Jasko, ko da su mačkare.
- Biće tebi mačkare. Već uzmi masku i navuci rukavice. Neću ja da zbog tebe unučad i čeljad dobije koronu, neka ti bude jasno!

To baku uozbilji, a još više kad vidje da maske nose i nevjeste Julka i Marga, nose sinovi Žutko i Crnko i svih petero unučadi.

- Na moju pravdu, morat ću i ja.

Pa povika za djedom,

- Jasko, de i meni te rukavice i tu masku.
- Aha, otkud sad odjednom i ti hoćeš, a?

Svi su po kući hodali s maskama, spuštali ih s nosa i usta na vrat, samo kad su sjedili za stolom i jeli. Djed Jasko bi se tolika puta trznuo kad bi pošao zagrliti Jaska ili neko drugo unuče.

- Distanca, djede. Nema grljenja.
- Bože ti sačuvaj, što doživjeh?!

Jaska ni ove neprilike nisu spriječile otići do Povjesničarova graba. On je ležao pred ulazom na po graba s maskom preko lica, i tužno cvrčao. Kad bi primijetio Jaska, živnuo bi, uspravio bi se, te mu rukom kazao gdje da sjedne.

- Moramo držati razmak, prijatelju moj.

Pričali su o svemu, a najviše o ovoj bolešćurini, kako su je oni zvali.

- Mi smo obojica ta rizična skupina, i naše žene. Ma, mali Jasko mi ne da kriva koraka napraviti. Sve moram po propisu. Ljuti se da izlazim i do tebe.
- Moj Janko meni nikud ne da. Veli, do pred kuću i tu sjedi, gledaj i cvrči, ali u posjete, nabavke i drugo, ne idi. Ići će samo jedna osoba za cijelu obitelj.

- I u mene ti je isti režim. Ne daju mi ni drva cijepati, ni zimnicu, što smo ljetos u mravinjak nanijeli presložiti. Ništa. I ja ti padnem pred televizor čim Gospu ujutro pozdravimo, i cijeli dan pred njom, do večernje molitve i ono malo dok jedemo. Unuk mi se Jasko ubi spremajući se za maturu. Veli, da će ona biti, kad-tad.

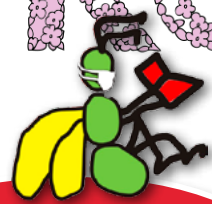

- Tako i moj Janko, veli da mu je ovo dobro došlo, ne smije nigdje, pa udri po knjizi.
 - Neka im dragi Bog bude na pomoći.
 - Tako je, moj dragi prijatelju.
- I onda se baš dogodilo da su Ema i Luca, Jaskove sestre, sve učile preko televizora i preko računala i mobitela, a tako isto i njegove roditelje Mara i Jela. U to dođe i odluka da se i matura polaže na daljinu, online. Sve su unuke revno obavljale svoje zadaće. Što nisu znale, pitale su okolo. Ema je iz vjeronauka imala pitanje o crkvenim redovnicima i redovnicama. Jasko, koji to sve s Frame znao, joj je napisao predivan esej, ali što je još više djeda Jaska razveselilo, kako je on sjeo sa sestrom i kako joj je sve i još objasnio. Najviše joj je pričao o franjevcima, ali i o benediktincima, i o križu sv. Benedikta.
- To ti je, Ema, onaj križ kojeg oko vrata nosi Marko Perković Thompson.
 - Križ na medalji, ovoliko velikoj.
 - Da, baš taj. Na njemu je ispisana cijela povijest i Isusova života i reda sv. Benedikta.
 - Ora et labora!
 - Da, uzvрати Ema, moli i radi, to je geslo sv.

- Benedikta i benediktinaca.
- I onda se ne boji!
- Ubaci se djed i oboje ih zagrlji.
- Na tome počiva cijela naša kultura i kultura Europe.
- Doda ozbiljno unuk Jasko. Jenjala je epidemija, Jasko su i njegov prijatelj cvrčak Janko odličnim položili maturu. Valjalo je to proslaviti. Djed Jasko je sa svima otišao do Povjesničara, i tu su pod njegovim grabom roštiljali. Prve su kućama krenule baka Jelka s nevjestama Julkom i Margom.
- Prijamni će biti isto na daljinu.
- Govore unuci Jasko i Janko svojim djedovima i obitelji.
- No, mi se sad i ne bojimo toliko. Stekli smo iskustvo na maturi.
- Tako je i bilo. Primljeni su obojica među prvima. Djed Jasko je bio presretan, ali i po malo tužan. Pita ga unuk Jasko,
- Djede, što je, jesi li bolestan?
 - Nisam, Bogu hvala. Već sada, moj Jasko, vidim da sam ostario.
 - Ti si meni uvijek mlad.
- Zagrljše se i milo pogledaše.

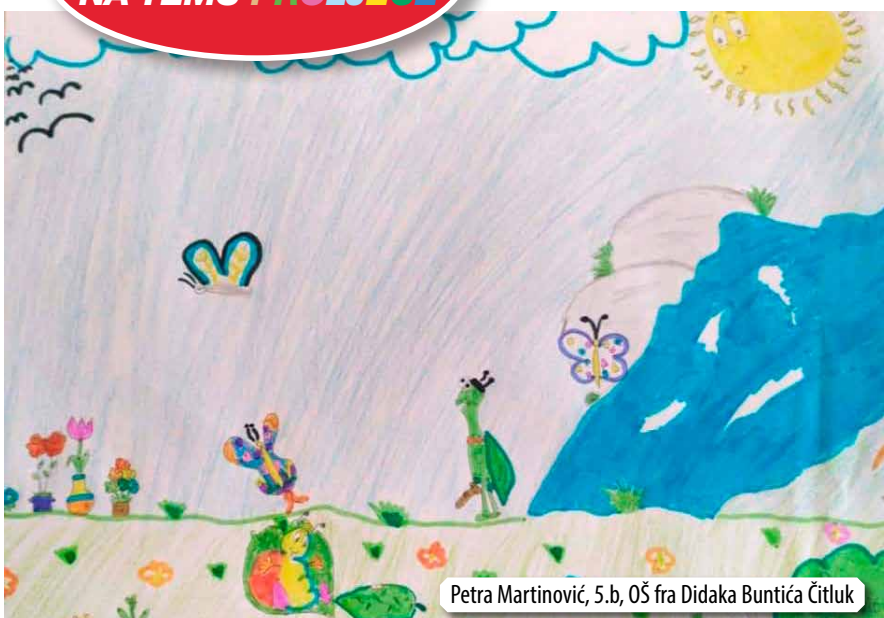

PROLJEĆE U MOM KRAJU

Cvrčkoljupci iz
izolacije
NA TEMU PROLJEĆE

Kreativni i vrijedni bili smo mi.
Ni virus strašni nas preplašiti ne može.
Pobjednici na kraju, bit ćemo mi...

Petra Martinović, 5.b, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

Božena Rozić, 2.a, OŠ Bijakovici

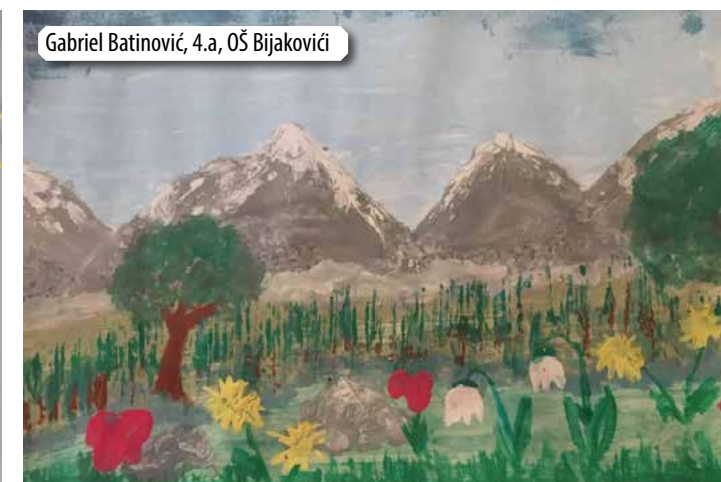
Monika Vlašić, 2.a, OŠ Bijakovici

Darija Pavlović, 2.r., OŠ Bijakovici

Franjo Ostojić, 3.r., PŠ Biletić Polje

Gabriel Batinović, 4.a, OŠ Bijakovici

PRODAJA STANOVA ZGRADA III

Lokacija: Čitluk, ulica S.S. Kranjčevića b.b.

dom-90
d.o.o. ČITLUK

GRAĐEVINSKA
DOZVOLA BR.:
UP-06-25-2-457/18

mob: +387 63 245 144; +387 63 411 507 • www.dom-90.ba

PARK & SHOP

Caramel bar

DJEČJA IGRAONICA i ROĐENDAONICA
uz stručni nadzor

rođendanski paketi

U ponudi imamo **4** rođendanska paketa, ali se oni prilagođavaju i mijenjaju u skladu s vašim željama. Predlažemo da izaberete:

Proslava rođendana u dječjoj igraonici

Dječja igraonica i rođendaonica
Caramel bar
Industrijska zona
bb. Čitluk, Park Shop
Tel: 036/651-550

- **OSNOVNI PAKET** - uključuje 2 h igraonice, slatkiše, grickalice, sokove (gazirani i negazirani), šampanjac, pizze, ukrašavanje prostora, igre, pribor za jelo i piće;
- **SUPER PAKET** - uključuje OSNOVNI paket + torta + maskota + dječji koktel;
- **FUN PAKET** - uključuje 2 h igraonice, pizze, sokove (gazirani i negazirani);
- **GAME PAKET** - uključuje 1,30 h igraonice i sokove (gazirani i negazirani)

PRIČA O PRAVOM PRIJATELJSTVU

Bio jednom jedan pupoljak cvijeta, malen i pomalo tužan, no nije bio ružan. Bio je u svojem beznađu pomalo izgubljen, rastao je pomalo nakrivo i imao stabljiku s dva korijena iskrivljena na različite strane. Nije bio ni puno visok, niti strašno nizak, ali u njemu se krila posebna duša, no nitko je nije primjećivao; stoga je ona tako ostala u pupoljku gotovo neprimjećena i nije htjela na danje svjetlo. Uokolo nje, šepurili su se cvjetovi.

Ajme! Kako divne boje i latice su imali! Prolaznicima su davali razlog za divljenje i zastajanje u prolazu pokraj njih. To je i pupoljak primjetio i tada bi svoju dušu još više stisnuo u svoju nutrinu, jer niti jedna rosa koja je pala nije ga nahranila dovoljno da otvori svoje latice i da se pokaže svijetu. Prolazilo je vrijeme, prolazili su dani. To je barem pupoljak mislio, no zaboravio je da ne postoji vrijeme, ni dani ni sati. Oni su nebitni za rast. U nebu i njegovom beskrajnom plavetnilu postojala je samo ljubav, beskrajna, duboka poput mora, a čista poput snijega. No, pupoljak zatvoren u svoje latice čekao je da ga takva ljubav prene iz sna i probudi mu dušu na novi život...

Jednoga sunčanog dana, dok su ptice pjevušile jako, nastao je maleni metež među lijepim cvjetovima. Naime, među njih, sa sasvim drugog planeta, stvorio se divan cvijet, prelijep i stasit. Bio je prpošan i jako ponositi na svoj lijepi stav. Divno je govorio taj cvijet, birao najljepše riječi da bi objasnio zbilju života. Svi su ga slušali i svi su htjeli njegovu pažnju. Svi su htjeli malo njegove ljepote da zadive svijet. Ah, taj pametn cvjetak, odisao je nečim nebeskim; bio je radostan, onako djetinjast i jako poseban. No, sijući svoju radost ponekad bi se umorio i tražio bi malo mira od svakoga i hlada da se odmori. Najviše prostora i mira uvijek je bilo pored pupoljka, jer kraj njega cvjetovi nisu provodili svoje vrijeme, tako da je mjesto pored njega bilo idealno za tišinu i odmor. Tako je stasiti, lijepi cvijet otkrio to mjesto tišine i, dolazeći, uvijek bi znatiželjno pogledavao pupoljak u čijem bi se hladu odmarao. Ne bi ništa govorio, a i pupoljak bi u svojoj nutрини šutio.

Zanimljiv spoj ova dva, nebom spojena, čudaka.

Stasiti, lijepi cvijet je uzdisao teško jer bi svi cvjetovi uokolo umarali njegovu čistu i posebnu dušu. Pupoljak bi ga sramežljivo promatrao i pomakao bi hlad još bliže, da ga odmori od sunca koje je jako grijalo. To je cvijet primjetio, stoga je šuteći uživao u tome hladu. Stasiti cvijet pričao je pupoljku kako se umori i kako mu bude teško. A pupoljak, iako nije razumio sve njegove riječi, pružao je divan hlad i laganu rosu koju bi pomjeranjem krivudave stabljike lagano kapila na cvijet i osvježavala ga. Bio je to početak divnog prijateljstva, u kojem je cvijet prepoznao pupoljka, a pupoljak cvijet. Bez riječi, kroz dušu su osjećali što jedno drugom treba za odmor duše. Stasiti cvijet bivao je sve ljepši i divniji, nekako nebeski, a pupoljak je polako počeo ot-

varati svoje latice. Njihova međuovisnost je sad postajala vidljiva svim stanovnicima, jer svi su htjeli njihovu blizinu, da upijaju radost koju je njihova povezanost sijala. No, oni su tvorili svoj svijet, nepoznat onima koji ne gledaju očima duše. Oni su se odmah prepoznali, jer su gledali takvim očima. Bez riječi prepoznali su što jedno drugom treba za rast prema Nebu.

Stasiti cvijet je jako volio pupoljak. Bio je taj pupoljak jako smiješan, često bi izvodio gluposti i smijao se, samo da promijenjen smjer, jer ga je cvijet stalno htio pitati zašto ne otvori svoje latice...

Znao je to pupoljak, pa je mijenjao temu. Jednoga dana, stasiti cvijet pozove pupoljak u svoju hladovinu. Obuče svečano ruho najljepšeg tkanja, ponese sa sobom najsvežiju rosu koju je skupljao to jutro od Neba, stavi je u malu posudu i strpljivo sačeka svog prijatelja, koji je kao i uvijek stidljivo privlačio svoju stabljiku. Lijepi cvijet stavi svoje latice na vrh pupoljka, prislonivši dušu snagom Neba, otvori posudu sbrosom i osvježi stabljiku pupoljka kapima ljubavi s neba, koju je tako brižno skupljao te reče pupoljku da je predivan i da je stvoren tako čudesno i posebno. A pupoljak zatečen u svom tom divljenju ovoga čina Neba, ostade bez daha, a njegova duša, od sreće ne posluša više stisnute latice, nego izađe iz njih, naglo otvori cvijet i zasjaji u punom sjaju nebeske ljepote. Tada su se te dvije duše napokon vidjele, onako čiste, posute suzama neba, lijepe i čiste poput snijega. Imali su iste boje latica, a da to nisu ni znali... Od toga trenutka nitko nije mogao razdvojiti ova dva prijatelja različitih stabljika, a iste boje latica. A njihovi pogledi uprti u Nebo daju nadu da pravo prijateljstvo postoji i da je ono odraz Neba u ovome čudnom svijetu.

Monika Planinić, mag. soc. rada

Marko Krasić, 7.b, OŠ fra Didaka Buntića Čitluk

(Iz pera urednice)

Vjeronauk

Bijaše to jedan mali zaselak. U dolini Neretve. Župna je crkva bila na brdu, ponad doline, i djeca, koja su se pripremala za Prvu svetu pričest, morala su na Vjeronauk ići svake subote u jutarnjim satima, i to penjući se uz brdo.

Bila je to jedna vesela skupina desetogodišnjaka, prijatelja i susjeda koji su se radovali svakoj suboti i susretu s fra Antom. I nisu se bojali puta uz brdo i opasnosti kojima su bili izloženi na putu. Nisu se bojali susreta sa šumskim životinjama, nisu se sakrivali od jakog sunca ni strepili hoće li pasti preko oštrog kamenja na uskoj, uhodanoj stazi kojom su se peli, a kojom su se, i inače, peli ili silazili stariji seljani. Pogotovo oni, koji nisu imali automobil i nisu mogli zaobilaznom cestom lakše stići do svoje župne crkve.

Sačekali bi maleni jedni druge u dogovoreno vrijeme. Polazili su na put i po dva sata prije početka Vjeronauka.

Ispraćeni pozdravima i budnim pogledima svojih roditelja s kućnih pragova, krenuli bi uz brdo. Znali su skoro svaki žbun, svako drvo, svaku veću stijenu na putu. Uz smijeh, razgovor, dječje šale - brzo bi prošlo vrijeme i već bi bili ispred crkve. Tamo ih je dočekivao brižni fratar raširenih ruku. Brinuo se on i skrbio o toj maloj grupici Prvopričesnika koji su dolazili sa samog ruba Župe. Bojao se da im se nešto ne dogodi i uvijek ih je u svojim molitvama preporučivao zaštitniku Župe, sv. Anti, svom imenjaku.

Svi su ga voljeli zbog njegovog toplog osmijeha, zbog širokog srca, načina kako ih je poučavao, zbog razgovora koji su vodili s njim na Vjeronauku. Ustrajno i polako ih je pripremao za sakrament u kojem prvi put blaguju tijelo Kristovo; prvi puta

pristupaju euharistijskom stolu. Necijenjiva je bila njegova uloga u toj njihovoj pripremi, njegov utjecaj; temelj vjere koji im je postavio za cijeli život.

Zauvijek će se sjećati molitvica koje su naučili, navještaja vjere koju im je pojasnio i usadio duboku u srce. Vjerovali su njegovim riječima, ali još više primjeru vjere koju je svjedočio svakodneвно.

Maštali su maleni, čekali i pripremali se za veliko i svečano slavlje Prve svete pričesti. Htjeli su što prije obući čiste bijele haljine, kao što je bila i njihova duša. Bili su uzbuđeni i pomalo su osjećali tremu; pogotovo oni koji su od fra Ante dobili za zadatak izrecitirati pjesme na svečanom, misnom slavlju. Hoće li zamucati, hoće li imati snage, koliko će ljudi biti u velikoj crkvi? - To su se pitali u dugim neprospavanim noćima.

Ali, fra Ante ih je svojom blagošću umirivao i hrabrio. Uvjeravao ih je kako ih je s razlogom izabrao ispred ostalih prvopričesnika i kako ne sumnja u njihovu sposobnost.

Po završenom Vjeronauku maleni su se vraćali kući, ali ih je prije povratka, u Župnom dvoru, domaćica Nada, starica toplog i širokog osmijeha, okrijepila kolačima i bijelom kavom. Trebaju se osnažiti prije dugog puta kući! Lakše su silazili, nego što su se uspinjali. Za čas bi se spustili u dno brda. Dočekali bi ih njihovi uzbuđeni roditelji.

Zavoljeli su oni dobrog fra Antu, zavoljeli svoju župu "Ploče", domaćicu Nadu... Upamtili su molitve, koje su tad naučili, za cijeli život. A što je najbitnije, primili su dragog Isusa u svoja srdašca i nikad ga nisu izgubili. Ostao je tu za cijeli život. To je najljepši dar koji su dobili od svojih roditelja, ali velikim dijelom i od fra Ante. Taj dar je u njima i vodi ih na putu prema Vječnosti.

Kao i uspomena na dobrog fra Antu i Vjeronauk u crkvi na brdu!

INTERVJU

U ovom broju, s radošću, predstavljamo književnicu i stalnu suradnicu našeg lista, Miljenku Koštro

MILJENKA KOŠTRO, djevojački Knezović, rođena je 13. svibnja 1964. u selu Broćanac u općini Posušje. Osnovnu školu pohađala je u Broćancu i Vraniću, dok je opću gimnaziju 1983. godine završila u Posušju. Godine 2005. upisala je studij hrvatskog jezika i književnosti na Sveučilištu u Mostaru, ali ga nije privela kraju. Majka je troje djece. Danas s obitelji živi u Viru kod Posušja. Iako je poeziju počela pisati još u osnovnoj školi, prvu zbirku pjesama objavila je tek s 39 godina života. Piše pjesme za djecu i odrasle, igrokaze i prozu. Od prosinca 2012., kao vanjski suradnik na Radiju Herceg Bosne, priređuje emisiju *Odabrane stranice*, kroz koju promiče književno stvaralaštvo, te kulturu pisanja i čitanja. Suradnica je u emisiji *Kad se smijah tad i bijah* (Radio Split). Radovi su joj objavljivani u časopisima: *Osvit*, *Motrišta*, *Hrvatsko slovo*, *Suvremena pitanja*, *Zvona*, *Hrvatska misao*, *Imotska krajina*, *Svjetlo riječi*, *Podstranska revija*, *Hum*, *Katolički tjednik*, *Kvaka*, *Diskurs*, *Virko* i drugi. Stalna je suradnica dječjih listova *Čvitak* i *Čvrčak*, gdje objavljuje pjesme i kratke priče. Pjesme su joj objavljene i u nekoliko zbornika te na portalima. Sudionica je mnogih kulturnih manifestacija.

Organizatorica je mnogih književnih druženja u osnovnim školama. Pjesme, kao i domoljubna poezija i priče pisane ikavicom su joj nagrađivane. Piše i kritičke osvrt. Članica je *Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne*, *Matice hrvatske* i *HKD Napredak Posušje*.

- Možete li nam ukratko predstaviti svoja dosadašnja djela?

- Za sada sam objavila šest knjiga: četiri zbirke poezije (*Cvjetnjak na kamenjaru*, *Miris vječne mladosti*, *Čarolija svitanja*, i *ove godine Klasje duše*), 2016. roman *Biti Viktor* i 2018. zbirku kratkih priča pod naslovom *Pogled u nedogled*, koja je u Zagrebu prilagođena za slijepe i slabovidne osobe.

- O čemu progovarate u novoj zbirci "Klasje duše" koja je nedavno izašla iz tiska?

- To je zbirka poezije u kojoj je negdje oko devedeset pjesama podijeljenih u šest dijelova (*Između vremena*, *Odbjegle misli*, *Upecani trenutci*, *Stih za njih*, *Domovini* i *Didovoj stini* i *Kapljice*). Teme su različite. Zapravo, svaka pjesma je jedan mali svijet za sebe.

- Poeziju ste počeli pisati još u osnovnoj školi, a prvu zbirku objavili u 39. godini. Zašto ste toliko dugo čekali svoje prvo djelo?

- Da, prvu zbirku sam objavila s 39 godina, ali ta moja unutarnja potreba za pisanjem je dugo čučala u meni. Devedesetih, prošlog stoljeća sam počela intenzivnije pisati. Mislim da je i rat i te neizvjesne okolnosti utjecao na mene, potakao me da kroz stihove izrečem neka svoja razmišljanja. Onda sam sama sebi rekla: „Napokon idem objaviti knjigu!“; što se i dogodilo.

- Znamo da su Vaše priče pisane "ikavicom" bile nagrađivane. Koliko je bitno sačuvati i njegovati ikavski izgovor?

- Volim pisati *ikavicom*. Zapravo je i u svakodnevnom govoru koristim i smatram da je potrebno sačuvati je u nekom obliku. Sretna sam što mi, u Posušju imamo Večer ikavice i objavljen zbornik radova na ikavici u kojemu je i mojih pet priča.

- Znamo da ste sudionica brojnih kulturnih manifestacija... Neke od njih i organizirate. Suradujete na Radiu Split i Herceg Bosna. Pišete, stvarate... Kako to sve stizete i usklađujete s privatnim, obiteljskim životom?

- Znate, ja se dobro osjećam u tom svijetu književnosti. Mislim da mu pripadam, a i književnost je utkana negdje u moju bit, tako da mi ništa nije teško kada je riječ o književnosti. Pišem za emisiju „Kad se smijah, tad i bijah“ (Radio Split). To je humoristično-satirička emisija. Za Radio

Herceg Bosne radim emisiju „Odabrane stranice“, kroz koju promičem književno stvaralaštvo. A kada je riječ o obitelji, obitelj je za mene svetinja u koju se ne dira. Sve učinjeno za obitelj, sav taj trud se vrati kroz lijepe trenutke.

- Gdje pronalazite inspiraciju za svoja djela?

- Sve što me okružuje može biti inspirativno, kao i ono nevidljivo i duhovno u ljudskom biću. Sam naslov ove moje nove zbirke poezije „Klasje duše“ je simboličan. Za ovu knjigu sam osmislila naslovnicu, ali sam uradila i ilustracije. Recenzije su pisali Božena Pandža i Mato Nedić. Izdvojila bih koju misao iz recenzije profesorice Pandža, jer nerado govorim o svom književnom stvaralaštvu. Uvijek volim čuti mišljenje nekoga tko će iz svog kuta pogledati na ono što stvaram:

„Kako i sam naslov njezine zbirke slovi *Klasje duše*, poezija Miljenke Koštro potvrđuje i te kako da pjesme proniču iz duše i ciljano hrane dušu tragajući za izazovima. Autorica dijeli zbirku u nekoliko podskupina sa zanimljivim naslovima, ne odstupajući od naslova zbirke jer i dok se nalazi negdje „između vremena“ kako glasi naslov jednog dijela, njezina duša je sveprisutna, dok ona, pod frazom „savršena- nesavršena“ ukazuje na manjkavosti društvenih situacija pa i vlastitih životnih, prolazeći sanjivo kroz vrijeme, kroz godišnja doba. *Klasje* se nalazi u njezinim rukama i mašti te zrelo i vješto, a možda i najvještije do sada, što ova zbirka pokazuje, upravlja svojim poetskim izričajem te pored kritike koja je ponekad usmjerena društvu nađe mjesta i za samokritiku.“

- Što nastojite poručiti svojim čitateljima?

- Možda je to samo jedna čežnja i težnja prema jednom ljepšem i humanijem svijetu. Čitatelj, svatko za sebe izvlači poruku.

- Vaši planovi?

- Kada je riječ o književnosti, planovi su pisati i dalje i objaviti još knjiga.

- Možda na kraju poruka za malene čitatelje dječjeg lista "Čvrčak".

- Mladima bih poručila neka se druže s knjigom, s dječjim časopisima, neka ih čitaju, jer se na taj način obogaćuju novim spoznajama i svo vrijeme provedeno uz knjige je neprocjenjive vrijednosti. Voljela bih kada bi svi otkrili ljepotu držanja knjige u ruci. Dječji list *Čvrčak* daje im prostor u kojemu mogu objaviti i svoje radove što je za svaku pohvalu.

Priče iz pričaonice

Svijetu ne prijeti opasnost samo od ljudi koji čine zlo, nego i od onih koji zlo priželjkuju

Naši preci su nam često pričali neobične i nestvarne priče iz naših krajeva. Ovo je jedna jako zanimljiva bajka o Kamenim svatovima koji se nalaze na planini Pavlovići u blizini Novoga Travnika. To je lokalitet od stotinjak kamenih stećaka koji podsjećaju na okamenjene ljude i zbog svoje ljepote i starine nalaze se pod zaštitom UNESCO kao iznimna vrijednost.

Nekada davno, prije toliko godina da su i naši preci prestali brojati koliko je drveća izraslo, cvijeća iscvjetalo i vode proteklo na planinskim visoravnima, u starom mlinu je živjela jedna mala obitelj, mlinar, mlinarica i njihov sin Petar. Oni su sretno i bezbrižno uživali na obronku šume u malom mlinu, sagrađenom na rječici Kamenici. Njihov sin Petar zaljubio se u jednu lijepu djevojku po imenu Ivana, ali mu roditelji nisu dali da se druži s njom jer je ona bila jako siromašna. Mlinar i mlinarica su dobro zarađivali zato što je tada svaka kuća mljela žito u njihovom mlinu.

Nakon nekoliko mjeseci Petar je odlučio porazgovarati s jednim malim vilenjakom i malom vilom. Oni su Petru dali neki čudni napitak od kojega će njegovi roditelji pristati na ženidbu. Kada su mlinar i njegova žena popili napitak, rekli su sinu da sutra pripremi svadbu. I došao je dan vjenčanja, svi su bili jako sretni i veseli. Petar i Ivana, mlinar i ostali gosti su bili u svatovima, a Petrova majka je u kući spremala hranu za vjenčanje. Dok je kuhala, pala je u nesvijest i kada se probudila, shvatila je da ju je sin začarao. Ljutito je izašla vani i puna bijesa rekla: „Neka se svatovi i cijelo selo kamenom okamene!“ Nakon par trenutaka tišine u kojoj se ni ptica nije čula, ni leptir nije preletio, cijelo selo i svatovi su se pretvorili u gomilu kamenja. Jedino je Petra kletva zaobišla i on je u čudu gledao što se zbilo. Kada je majka shvatila što je učinila, bilo je kasno jer se riječ ne može vratiti. I Petar je shvatio da je i on puno

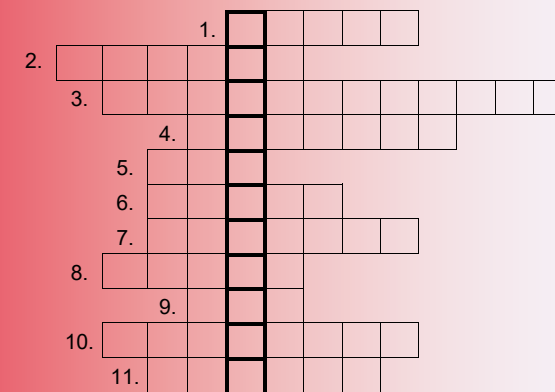

(Foto: Klara Pušić, 9.a)

pogriješio jer nije trebao začarati svoje roditelje, nego je mogao sve iskrenim razgovorom riješiti. Majka i sin su gorko zaplakali jer su izgubili one koje su voljeli. A kada su se okrenuli u pravcu mlina, na njegovom mjestu bio je najveći kamen.

Maja Ćurak učenica 7.a OŠ „fra Marijan Šunjić“ Stojković Novi Travnik

Riješi križaljku SNALAZIM SE U VREMENU

1. Doba dana (prije spavanja)
2. 7 dana
3. Doba dana (nakon podneva)
4. Drugi naziv za tjedan
5. Noć i ...
6. Doba dana (ustajemo)
7. Treći dan u tjednu
8. Doba dana (ručak)
9. Doba dana (mrak)
10. Četvrti dan u tjednu
11. Drugi dan u tjednu

LUTKARSKO
KAZALIŠTE
MOSTAR

Trg hrvatskih velikana - Mostar

E-mail: lutkarsko.kazaliste.mo@tel.net.ba

Facebook: [lutkarsko kazalište Mostar](https://www.facebook.com/lutkarsko.kazaliste.mostar)

Tel/Fax: 00 387 (0) 36 314 893

GSM: 00 387 (0) 63 718 089

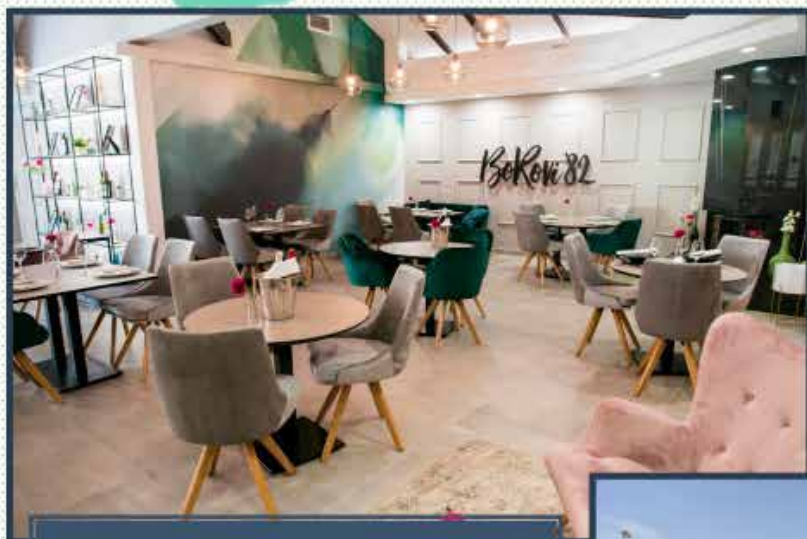
www.lutkamo.com

 fb.com/premiercaffe

Fo'Rest

village resort

ORGANIZIRAMO RAZNE
SVEČANOSTI
KRIZME, KRŠTENJA, PRIČESTI I
ROĐENDANE PO RAZNIM
PAKETIMA KOJI SE
PRILAGOĐAVAJU I MJENJAJU U
SKLADU SA VAŠIM ŽELJAMA.

036-446-593

info@for-rest.ba

www.for-rest.ba

